

*Załącznik do Uchwały Nr 05/06/2016
Zarządu Banku Spółdzielczego
Czechowice – Dziedzice - Bestwina
z dnia 16.06.2016 r.*

*Załącznik do Uchwały 02/06/2016
Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego
Czechowice – Dziedzice - Bestwina
z dnia 21.06.2016 r.*

**Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina
według stanu na dzień 31.12.2015 r.**

Czechowice-Dziedzica 02.05.2016 r.

Spis treści:

Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału	1
WSTĘP	4
1.1. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM (CRR art. 435)	4
1.2. Zasady zarządzania (CRR art. 435.2).....	13
2. ZAKRES STOSOWANIA WYMOGÓW ROZPORZĄDZENIA (CRR art. 436).....	15
3. FUNDUSZE WŁASNE (CRR art. 437).....	16
4. WYMOGI KAPITAŁOWE (CRR art. 438).....	21
Ryzyko przeszacowania	22
5. EKSPozyCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA (CRR art. 439)	34
6. BUFORY KAPITAŁOWE (CRR art. 440).....	35
7. WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO (CRR art. 441)	35
8. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 442)	35
9. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ (CRR art. 443)	43
10. KORZYSTANIE Z ECAI (ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ) I AGENCJI KREDYTÓW EKSPORTOWYCH (CRR art. 444)	43
11. EKSPozyCJA NA RYZYKO RYNKOWE (CRR art. 445)	43
12. RYZYKO OPERACYJNE (CRR art. 446).....	44
13. EKSPozyCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM (CRR art. 447).....	48
14. EKSPozyCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM (CRR art. 448)	49
Zmiana dochodu w okresie 12 miesięcy od dnia analizy.....	51
15. EKSPozyCJA NA POZYCJE SEKURYTYZACYJNE (CRR art. 449)	52
16. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ (CRR art. 450).....	52
17. DŹWIGNIA FINANSOWA (CRR art. 451).....	55
Tabela: Wartość wskaźnika dźwigni w 2015 roku (tys. zł).....	55
18. STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 452)	57

19. STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 453)	57
20. STOSOWANIE METOD ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO (CRR art. 454)	62
21. STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO (CRR art. 455)	62

WSTĘP

Informacje dotyczące Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina według stanu na 31 grudnia 2015 roku (zwana dalej także „Informacjami”) ujawniane są zgodnie z:

1. Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwane dalej także „Rozporządzeniem CRR” lub „CRR”).
2. Informacje spełniają również wymogi wynikające z Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.
3. uchwałą KNF nr 325/2011 – Uchwałą Komisji Nadzoru Finansowego nr 325/2011 z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku oraz innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszych funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach przy obliczaniu funduszy własnych,
4. uchwałą KNF nr 259/2011 – Uchwałą Komisji Nadzoru Finansowego nr 259/2011 z dnia 4 października 2011 r. zmieniająca uchwałę w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu,

Informacje przeznaczone są dla uczestników rynku, a także innych podmiotów bądź osób zainteresowanych zakresem ogłaszanych informacji. Informacje ogłaszane są co najmniej raz do roku.

Informacje były przedmiotem przeglądu przeprowadzonego przez Biegłego rewidenta.

Informacje oraz zasady polityki informacyjnej stosowane przez Bank, a odnoszące się, między innymi do zakresu, częstotliwości oraz formy i miejsca ogłaszania informacji podlegających ogłaszaniu, dostępne są w wersji papierowej w Centrali Banku, a tym samym są ogólnie dostępne dla wszystkich uczestników rynku.

1.1. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM (CRR art. 435)

Art. 435.1 a

Strategia i procesy zarządzania ryzykiem

Celem funkcjonującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem jest zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania Banku poprzez:

1. Opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku Strategii rozwoju Banku, w której jednym z podstawowych długoterminowych celów jest zapewnienie odpowiednich kapitałów (celów kapitałowych) na pokrycie podejmowanych przez Bank rodzajów i wysokości ryzyka, z uwzględnieniem zapisów zawartych w Pakiecie CRD

IV/CRR.

2. Opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, zawierającej polityki, umożliwiające realizację w zakresie zarządzania ryzykiem bankowym. Polityki zarządzania ryzykami zawierające m.in cele strategiczne w zakresie poszczególnych ryzyk, określenie apetytu na ryzyko w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka określone są w załącznikach do Strategii.
3. Określenie zagrożeń z tytułu ryzyka podejmowanego przez Bank. Analizę profilu poszczególnych rodzajów ryzyka zawierają szczegółowe regulacje, obowiązujące w Banku.
4. Wskazanie obszarów ryzyka, wymagających modyfikacji lub uzupełnienia technicznych i organizacyjnych instrumentów ograniczania skutków podejmowanego ryzyka.
5. Opracowanie, wdrożenie, okresowy przegląd i aktualizacja stosowanych metod zarządzania ryzykiem w celu adaptacji do bieżących warunków zewnętrznych oraz potrzeb Banku.
6. Wprowadzenie pisemnych procedur zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, które zostały zidentyfikowane jako istotne w prowadzonej działalności bankowej.
7. Określenie zadań i wyznaczenie stanowisk służbowych w strukturze organizacyjnej Banku, odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach systemu zarządzania ryzykiem. Schemat organizacji zarządzania ryzykiem (w ramach struktury organizacyjnej) zatwierdza Rada Nadzorcza Banku.
8. Bieżącą aktualizację szczegółowych, pisemnych procedur obejmujących pomiar, limitowanie, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka w Banku.
9. Opracowanie i bieżącą aktualizację regulacji wewnętrznych Banku, dotyczących planowanych działań zabezpieczających w postaci planów ciągłości działania i planów awaryjnych w sytuacjach kryzysowych.
10. Organizacja systemu kontroli wewnętrznej funkcjonalnej i instytucjonalnej w systemie zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku jest dokonywane w ramach ciągłego procesu oceny adekwatności podejmowanych działań. Celem zarządzania ryzykiem jest identyfikacja istotnych ryzyk występujących w działalności Banku, ich monitorowanie oraz kontrolowanie rozmiaru i koncentracji tych ryzyk. Istotne jest również zapewnienie zdolności dostosowania działalności Banku do zmieniających się warunków wewnętrznych i otoczenia zewnętrznego.

W związku z tym, proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku obejmuje następujące działania:

1. Gromadzenie informacji.
2. Identyfikację i ocenę ryzyka.
3. Limitowanie ryzyka.
4. Pomiar i monitorowanie ryzyka.
5. Raportowanie.
6. Zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze).

Przepisy wewnętrzne Banku, stanowiące podstawę legislacyjną procesu zarządzania ryzykiem oraz narzędzia informatyczne wspierające ten proces podlegały w 2015 roku stałemu rozwojowi oraz dostosowywaniu ich do profilu ryzyka Banku i apetytu na ryzyko, a także do zmian otoczenia gospodarczego, w którym Bank działał. Przepisy wewnętrzne podlegają systematycznym przeglądom.

Art. 435.1 b

Struktura i organizacja odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacje na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie

Obowiązujący system zarządzania ryzykiem zapewnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka od jego kontroli. Rozdzielenie to zostało określone w wewnętrznych przepisach Banku regulujących strukturę organizacyjną oraz zakres działania poszczególnych komórek organizacyjnych Centrali Banku.

Za prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku w roku 2015 odpowiadały:

1. Rada Nadzorcza w zakresie:

- 1) dokonywania okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku.
- 2) sprawowania nadzoru nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz oceniania jej adekwatności i skuteczności.
- 3) zatwierdzania ogólnego poziomu (apetyt na ryzyko) ryzyka Banku.

2. Zarząd Banku w zakresie:

- 1) opracowania i wdrożenia strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za zorganizowanie,
- 2) wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonanie weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu.

3. Komórka monitorująca ryzyko w zakresie

- 1) monitorowania realizacji wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku,
- 2) przedstawiania i monitorowania pozycji Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego.

Podstawowe zadania Komórki to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka. Komórkami monitorującymi ryzyko w Banku są Stanowisko zarządzania ryzykiem braku zgodności i operacyjnym w obszarze ryzyka braku zgodności i operacyjnego oraz zespół zarządzania ryzykami i analiz w obszarze pozostałych ryzyk.

4. Stanowisko audytu wewnętrznego (audyt) w zakresie:

- 1) kontroli i oceny skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywania regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem obowiązujących w Banku.
- 2) obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku. Zadania audytu wewnętrznego mogą zostać zlecone do realizacji przez odpowiednie służby Banku Zrzeszającego.

5. Pozostali pracownicy Banku w zakresie:

- 1) przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń,

- 2) uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

Art. 435.1 c-d

c) Zakres i charakter systemów raportowania i pomiaru ryzyka

W Banku z dokonanego pomiaru ryzyk sporządzane są raporty, które następnie są przedstawiane Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej. Rada Nadzorcza ocenia skuteczność działań Zarządu mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

d) Strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, strategia i procesy monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko.

Ryzyko kredytowe:

Celem Banku w zakresie działalności kredytowej był wzrost obligi kredytowej oparty na dywersyfikacji portfela kredytowego przy minimalizacji ryzyka kredytowego i koncentracji oraz budowa bezpiecznego portfela kredytowego w odniesieniu do posiadanych funduszy własnych.

Bank uwzględniał poziom apetytu na ryzyko w procesie realizacji polityki zarządzania ryzykiem kredytowym. Maksymalna wysokość apetytu na ryzyko ustalana była jako dopuszczalny poziom ryzyka wyrażony za pomocą wartości wskaźników. Zatwierdzona została przez Radę Nadzorczą.

Oferta produktowa dostosowana była do potrzeb docelowych grup klientów i branż a rozwijała się w szczególności, w kierunku:

1. Wdrażania zmodyfikowanych produktów kredytowych, tj. kredytów z dopłatami Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, kredytów pomostowych, sezonowych i okazjonalnych.
2. Rozwoju sprzedaży kredytów hipotecznych i mieszkaniowych.
3. Współpracy z instytucjami zewnętrznymi w celu pozyskiwania korzystnych linii kredytowych, dopłat itp. (np. ARiMR, NFOŚiGW, PFRON, inne organizacje unijne).
4. Stosowania okresowych promocji.
5. Doskonalenia technik obsługi klientów w zakresie sprzedaży kredytów.
6. Odpowiedniej polityki cenowej, uwzględniającej zróżnicowane portfele kredytowe (detaliczne, zabezpieczone hipotecznie itp.).
7. Zawierania konsorcjów bankowych z Bankiem Zrzeszającym lub innymi bankami spółdzielczymi

Bank finansował transakcje, które były zgodne z normami obowiązującego prawa.

Zgodnie z polityką kredytową, Bank nie angażuje się w transakcje:

1. w obcych walutach,
2. o wysoko spekulacyjnej naturze lub tych, które charakteryzują się ryzykami innymi niż zwyczajowo uznane za standardowe,
3. co do których istnieje podejrzenie, iż mogą mieć związek z procederem prania brudnych pieniędzy,
4. z klientami związanymi z działalnością pornograficzną lub pokrewną,
5. kredytowe dla podmiotów powiązanych z hazardem,

6. kredytowe, które niekorzystnie mogą wpłynąć na reputację Banku,
 7. kredytowe, przy których powstają wątpliwości co do wiarygodności personalnej klienta lub charakteru transakcji, a w szczególności, których wydźwięk etyczny budził wątpliwości,
 8. kredytowe związane z działalnością gospodarczą w oderwaniu od celu gospodarczego.
- Bank nie będzie finansował również klientów nie wywiązujących się ze swoich zobowiązań lub z którymi współpraca z innych powodów oceniana jest negatywnie.

Bank uzależniał podjęcie finansowania od:

1. posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej do spłaty wnioskowanego zadłużenia w terminach uzgodnionych z Bankiem,
2. przedstawienia zabezpieczenia spłaty w formie i wartości akceptowanej przez Bank, o ile przepisy wewnętrzne tego wymagają,
3. spełnienia innych kryteriów warunkujących podjęcie finansowania, takich jak, w szczególności, wyniki dotychczasowej współpracy klienta z Bankiem oraz oceny historii kredytowej klienta w sektorze bankowym.

Klient i transakcja podlegały wszechstronnej ocenie ryzyka kredytowego. Ocena ryzyka kredytowego dla osób fizycznych ubiegających się o finansowanie na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą obejmowała analizę ilościową, polegającą na ustaleniu wysokości i stabilności źródeł spłaty zobowiązania kredytowego oraz analizę jakościową, polegającą na ocenie cech klienta detalicznego, które mają istotny wpływ na skłonność klienta do spłaty zaciągniętego zobowiązania kredytowego w terminach określonych w umowie, w tym ocenę zachowania klienta w oparciu o informacje z Biura Informacji Kredytowej S.A. W procesie oceny zostały uwzględnione postanowienia Rekomendacji T i S, w szczególności w zakresie wprowadzenia odpowiednich poziomów wskaźnika Dtl i LtV.

Oceny ryzyka klientów ubiegających się o finansowanie na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej uwzględniał dwa obszary: ocenę klienta i ocenę transakcji.

Ocena klienta dokonywana była na podstawie elementów ilościowych i jakościowych. Ocena ilościowa dotyczyła podstawowych, z punktu widzenia generowania wyniku finansowego i zachowania płynności, obszarów działalności klienta. Ocena jakościowa obejmowała ocenę w szczególności: planów rozwojowych, doświadczenia i umiejętności osób zarządzających, jakości relacji klienta z otoczeniem zewnętrznym, w tym z Bankiem. Ocena klienta dokonywana była na tle sytuacji ekonomicznej branży. Dodatkowo, ocena uwzględniała skalę narażenia klienta na negatywne skutki zmian stóp procentowych.

W przypadku finansowania klienta funkcjonującego w ramach grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, Bank oceniał ryzyko kredytowe z uwzględnieniem wpływu sytuacji podmiotów powiązanych.

Ocena transakcji dokonywana była w szczególności na podstawie oceny celu finansowania, długości okresu kredytowania i wartości zabezpieczenia spłaty. Bank ustanawiał taką strukturę finansowania, aby zapewnić podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, głównie poprzez odpowiednie do skali ryzyka zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy.

Bank monitorował ryzyko kredytowe przez cały okres funkcjonowania transakcji kredytowej. Częstotliwość i zakres monitorowania są adekwatne do poziomu identyfikowanego ryzyka.

Kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, które funkcjonowały w Banku, uzależnione były od rodzaju i kwoty transakcji.

Decyzje w sprawie udzielenia kredytu podejmowane były przez organy kolegialne albo przez Członka Zarządu lub pełnomocnika.

Podjmując decyzje kredytowe w sprawie transakcji zawieranych z członkami organów Banku, lub osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku, albo podmiotami powiązanymi z nimi kapitałowo lub organizacyjnie, Bank uwzględniał wymogi ustawy Prawo bankowe.

W celu ograniczania skutków ryzyka kredytowego Bank przyjmował zabezpieczenia, które spełniały kryteria płynności, wartości oraz dostępu i możliwości ich kontroli, zgodnie z obowiązującą w Banku Instrukcją prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych oraz z Instrukcją monitorowania ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych. Bank preferował zabezpieczenia zwrotności kredytów, które pozwalają na:

- 1) Skuteczną egzekucję należności w przypadku braku spłaty kredytów.
- 2) Pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych.
- 3) Przypisanie niższych wag ryzyka ekspozycjom kredytowym w rachunku wymogu kapitałowego.

Podstawowe zabezpieczenia, uznawane przez Bank za najkorzystniejsze to:

- a) Zdeponowane w Banku lub w banku, będącym stroną trzecią, środki pieniężne.
- b) Hipoteka na nieruchomości komercyjnej.
- c) Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej.
- d) Poręczenie weksłowe.

Na poziomie klienta i transakcji, ryzyko koncentracji zaangażowania zarządzane było poprzez przestrzeganie nadzorczych limitów zaangażowania, wynikające z przepisów Prawa bankowego.

Na poziomie portfela kredytowego, zarządzanie koncentracją zaangażowań dokonywane było poprzez przestrzeganie limitów zatwierdzonych przez Zarząd Banku.

W szczególności Bank stosował następujące limity:

1. branżowe – określające zaangażowanie Banku w najbardziej ryzykowne branże,
2. produktowe – określające zaangażowanie Banku w konkretny produkt,
3. dotyczące portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie i portfela kredytów detalicznych – wynikające z Rekomendacji KNF,

Zgodnie z wymogami określonymi przez Komisję Nadzoru Finansowego w Rekomendacjach T i S oraz Uchwale w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań, Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego dotyczące portfela kredytów, w tym dla największych zaangażowań.

Podstawowa informacja dotycząca poziomu ryzyka kredytowego w portfelu kredytowym Banku prezentowana była Zarządowi Banku miesięcznie, a Radzie Nadzorczej – nie rzadziej niż kwartalnie.

Ryzyko płynności:

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością było zapewnienie możliwości realizowania zobowiązań na bazie bieżącej, jak i zdolności do utrzymania płynności w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych – tak na poziomie Banku, jak i rynku - ograniczających zarówno dostęp do zabezpieczonych, jak i niezabezpieczonych źródeł finansowania.

Bank uwzględniał poziom apetytu na ryzyko w procesie realizacji polityki zarządzania ryzykiem płynności. Maksymalna wysokość apetytu na ryzyko ustalana była jako dopuszczalny poziom ryzyka wyrażony za pomocą wartości wskaźników i zatwierdzona została przez Radę Nadzorczą.

Płynność w Banku rozpatrywana jest w następującym horyzoncie czasowym: płynność dzienna, płynność bieżąca – w okresie do 7 dni, płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca, płynność średnioterminowa – w okresie powyżej 1 miesiąca do 12 miesięcy, płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

W celu pomiaru płynności oraz ryzyka płynności bieżącej i krótkoterminowej Bank wprowadził następujące miary i narzędzia: 1) aktywa płynne –aktywa łatwo wymienialne na gotówkę w horyzoncie 30 dni; 2) nadzorcze miary płynności – współczynniki M1 i M2; 3) wymóg pokrycia wpływów netto (wskaźnik LCR);

W celu pomiaru płynności oraz ryzyka płynności średnio- i długoterminowego Bank wyznacza i monitoruje: 1) lukę płynności kontraktową oraz urealnioną (która jest uzupełniana o systematycznie przeprowadzane analizy: stabilności bazy depozytowej, koncentracji bazy depozytowej oraz wielkości przedpłat kredytów oraz poziomu zrywalności depozytów); 2) wskaźniki pokrycia aktywów długoterminowych pasywami długoterminowymi;

Dla większości z powyższych miar ustalane są limity lub wartości ostrzegawcze w ramach zestawu wewnętrznych limitów ryzyka płynności, które ustalane są na poziomie Zarządu Banku. Na dzień 31 grudnia 2015 r. obowiązujące limity były przestrzegane.

Płynność Banku oraz poziom ryzyka płynności są na bieżąco monitorowane a informacja, w ramach raportów dziennych (nadzorczych miar płynności), jest przekazywana dla Członka Zarządu. Wyniki analizy w zakresie ryzyka płynności, w cyklach miesięcznych – są prezentowane w raportach - dla Zarządu Banku oraz w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej.

W celu realizacji wymogów zewnętrznych, w Banku wyznacza się wielkość wskaźników płynności:

1. zgodnie z nadzorczymi miarami płynności krótkoterminowej i długoterminowej.
W 2015 r., podobnie jak w 2014 roku, normy nadzorcze w zakresie płynności były przestrzegane
2. pokrycia wpływów netto (LCR). W 2015 r. wskaźnik był przestrzegany.

Ryzyko stopy procentowej

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej jest minimalizacja ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na wynik finansowy Banku.

Cel ten realizowany jest poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie)

1. Podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż.
2. Zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu realizacji wyniku z tytułu odsetek,

W celu zapewnienia realizacji wyniku z tytułu odsetek, założonego w planie ekonomiczno-finansowym, Bank zmienia swoje narażenie na ryzyko stopy procentowej za pomocą określonych metod tj.:

1. inwestowania (głównie poprzez sterowanie terminami zapadalności: lokat o stałym oprocentowaniu deponowanych w Banku Zrzeszającym),
2. kredytowania (ustalanie parametrów produktów kredytowych),
3. finansowania zewnętrznego (polityką depozytową),
4. ustalania oprocentowania,
5. zarządzania terminami przeszacowania stóp procentowych dla poszczególnych pozycji bilansu.

Bank uwzględniał poziom apetytu na ryzyko w procesie realizacji polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Maksymalna wysokość apetytu na ryzyko ustalana była jako dopuszczalny poziom ryzyka wyrażony za pomocą wartości wskaźników i zatwierdzona została przez Radę nadzorczą.

Szczegóły pomiaru i raportowania ryzyka stopy procentowej zostały opisane w Art. 448 a niniejszego opracowania.

Ryzyko walutowe

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut. Cel ten był realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

1. Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.
2. Na rynku walutowym, Bank przykładą szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągle prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.
3. Bank prowadzi działalność walutową w oparciu o następujące produkty:
 - a) transakcje wymiany walutowej,
 - b) rachunki bieżące walutowe,
 - c) lokaty walutowe,
 - d) transfery zagraniczne w walutach,
 - e) inne operacje w ramach obowiązujących wewnętrznie przepisów.

Zakłada się, że skala działalności walutowej nie przekroczy 5% obrotów.

System limitów w zakresie ryzyka walutowego obejmuje: limit pozycji całkowitej, limity pozycji indywidualnych oraz limit VAR.

Kontrola wykorzystania limitów pozycji całkowitej i pozycji indywidualnej przeprowadzana jest każdego dnia roboczego, a limitów VAR - miesięcznie. Na dzień 31 grudnia 2015 r. obowiązujące limity były przestrzegane.

Ryzyko walutowe jest na bieżąco monitorowane a informacja, w ramach raportów miesięcznych, jest przekazywana dla Zarządu oraz w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej.

Bank uwzględniał poziom apetytu na ryzyko w procesie realizacji polityki zarządzania ryzykiem walutowym. Maksymalna wysokość apetytu na ryzyko ustalana była jako dopuszczalny poziom ryzyka wyrażony za pomocą wartości wskaźników i zatwierdzona została przez Radę Nadzorczą.

Ryzyko operacyjne i braku zgodności

Ryzyko operacyjne zostało szczegółowo opisane w art. 446 niniejszego opracowania.

Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Ryzyko braku zgodności jest ryzykiem pokrewnym w stosunku do ryzyka operacyjnego i należy do grupy ryzyka operacyjnego. Realizowane jest za pomocą zbliżonych metod i narzędzi, a obszar braku zgodności zawiera się w Rejestrze incydentów ryzyka operacyjnego.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności jest ograniczenie ryzyka wystąpienia strat związanych z nieprzestrzeganiem przepisów prawa i regulacji wewnętrznych oraz dążenie do ich minimalizowania.

Występowanie ryzyka braku zgodności dotyczy postępowania niezgodnego z przepisami prawa, wewnętrznymi zasadami, normami i standardami przede wszystkim w obszarach działalności związanych z:

1. przeciwdziałaniem praniu pieniędzy;
2. tajemnicą bankową;
3. ochroną danych osobowych;
4. ochroną informacji;
5. konfliktem interesów;
6. oszustwami wewnętrznymi i nadużyciami;
7. kodeksem postępowania etycznego;
8. monitoringiem skarg i reklamacji klientów;
9. komunikacją i relacjami z zewnętrznymi organizacjami, w tym z nadzorcą bankowym i doradcami prawnymi;
10. zapewnieniem bezpieczeństwa informatycznego.

Obszar ryzyka zgodności zawiera się w obszarach objętych ryzykiem operacyjnym w Banku

Spółdzielczym Czechowice – Dzierżycie - Bestwina, zapisanych w parametryzacji systemu RIRO.

Bank uwzględniał poziom apetytu na ryzyko w procesie realizacji polityki zarządzania ryzykiem braku zgodności. Maksymalna wysokość apetytu na ryzyko ustalana była jako dopuszczalny poziom ryzyka wyrażony za pomocą wartości wskaźników i zatwierdzona została przez Radę nadzorczą.

W 2015 r. nie odnotowano zdarzeń, które w sposób istotny wpłynęłyby na poziom ryzyka braku zgodności. Bank koncentrował swoje działania na zapobieganiu wystąpieniu ryzyka braku zgodności, m.in. poprzez propagowanie przestrzegania norm oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania.

Art. 435.1 e

Oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dającego pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie, na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku, stanowi **Załącznik Nr 1** do niniejszych Informacji.

Art. 435.1 f

Oświadczenia na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności. Przedmiotowe oświadczenie zawiera kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank, w tym interakcji między profilem ryzyka Banku a tolerancją na ryzyko określoną przez organ zarządzający.

Ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem, w tym interakcji między profilem ryzyka Banku a tolerancją na ryzyko określoną przez organ zarządzający został opisany w dalszej części opracowania dotyczącej Strategii w zakresie zabezpieczania i ograniczania ryzyka (...) Art.435 d

1.2. Zasady zarządzania (CRR art. 435.2)

Art. 435.2 a

Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków organu zarządzającego

Członkowie organu zarządzającego nie zajmują stanowisk dyrektorskich. W związku z pełnieniem funkcji członka Zarządu sprawują oni nadzór nad głównymi obszarami działalności banku.

Art. 435.2 b -c

Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej

Strategia w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych w tej strategii oraz zakresu, w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane

Wg Statutu Banku Spółdzielczego Członków Zarządu powołuje i odwołuje w głosowaniu tajnym Rada Nadzorcza. Prezesa Zarządu Banku Spółdzielczego powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza. Powołanie Prezesa Zarządu następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Pozostałych członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza, przy czym powołanie następuje na wniosek Prezesa Zarządu. Powołanie następuje, biorąc pod uwagę ocenę odpowiedniości, w stosunku do:

1. osób pełniących funkcje członków Zarządu – raz w roku,
2. każdorazowo przed powołaniem nowego członka Zarządu Banku,
3. w każdym przypadku, gdy :
 - a) zmieniany jest zakres odpowiedzialności członka Zarządu,
 - b) nastąpi zmiana regulacji wewnętrznych lub zewnętrznych określających minimalny zakres kwalifikacji wymaganych przy pełnieniu funkcji w Zarządzie Banku,
 - c) zaistnieją fakty lub okoliczności, mogące powodować wystąpienie ryzyka utraty reputacji przez Bank, na skutek utraty dobrej reputacji przez członka Zarządu.

Ocena odpowiedniości obejmuje, zgodnie z Zasadami oceny odpowiedniości członków zarządu w Banku Spółdzielczym Czechowice-Dziedzice-Bestwina:

1. ocenę reputacji,
2. ocenę kompetencji (wiedza, umiejętności, doświadczenie, postawa)

Natomiast w stosunku do Rady Nadzorczej, Bank opracował procedurę dokonywania ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej, Zasad oceny odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej w rozumieniu wytycznych EBA (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego).

Ocenie odpowiedniości podlega każdy z kandydatów/członków Rady Nadzorczej oraz sama Rada Nadzorcza, jako organ kolegialny. Każdy z kandydatów/członków Rady Nadzorczej podlega indywidualnej ocenie kwalifikacji, jak również ocenie reputacji. Każdy z kandydatów/członków Rady Nadzorczej jest zawiadamiany o wyniku, oceny niezwłocznie po jej wystawieniu na Zebraniu Przedstawicieli. Rada Nadzorcza, jako organ, podlega kolegialnej ocenie kwalifikacji. O wyniku oceny kolegialnej zawiadamiani są przedstawiciele na Zebraniu Przedstawicieli oraz obecni na tym Zebraniu członkowie Rady Nadzorczej bezpośrednio po jej wystawieniu. O wynikach przeprowadzonych weryfikacji oświadczeń członków Rady Nadzorczej zawiadamiane jest Zebranie Przedstawicieli poprzez przedstawienie protokołu przez Komisję. Protokół powinien być przedstawiony przed odbyciem głosowania dotyczącego przyjęcia sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej, a przy ocenie kandydatów na członków Rady Nadzorczej – przed wyborem Rady Nadzorczej.

Art. 435.2 d

Utworzenie (bądź nie) oddzielnego komitetu ds. ryzyka oraz liczby posiedzeń komitetu

W Banku nie został powołany oddzielny komitet ds. ryzyka. W Banku kontrolę procesu zarządzania ryzykiem pełni dodatkowo Komisja Rewizyjna Rady Nadzorczej. W trakcie 2015r. Komisja odbyła łącznie 4 posiedzenia.

Art. 435.2 e

Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do organu zarządzającego

Przepływ informacji, dotyczący ponoszonego ryzyka kierowany do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty „Instrukcją sporządzania i obiegu informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym Czechowice-Dziedzice-Bestwina”, która definiowała także: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka oraz rodzaje raportów.

Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowany do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka, zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

Informacja zarządcza, w zakresie istotnych ryzyk umożliwia Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku ocenę, poziomu podejmowanego w Banku i w szczególności zawiera:

1. ocenę wielkości narażenia Banku na straty, wynikające z ekspozycji na poszczególne ryzyka oraz zgodności skutków działalności Banku z apetytem Banku na poszczególne ryzyka (tj. akceptowanym ich poziomem),
2. informację na temat jakości portfela kredytowego (kredyty zagrożone),
3. informację na temat poziomu ryzyka podmiotów oraz produktów,
4. wyniki testów warunków skrajnych,
5. informację na temat stopnia wykorzystania obowiązujących limitów ryzyka,
6. informację na temat zmian regulacji wewnętrznych i regulacji nadzorczych (w tym rekomendacji) oraz sposobu ich realizacji,
7. wnioski i rekomendacje.

Poza standardowymi raportami na temat istotnych ryzyk opracowywane są dodatkowe raporty i analizy wynikające z regulacji wewnętrznych i zewnętrznych lub też z potrzeb Banku.

2. ZAKRES STOSOWANIA WYMOGÓW ROZPORZĄDZENIA (CRR art. 436)

Art. 436 a

Nazwa instytucji, do której mają zastosowanie wymogi niniejszego rozporządzenia

Bank Spółdzielczy Czechowice-Dziedzice-Bestwina (dalej: Bank lub Bank Spółdzielczy), z siedzibą w Czechowicach-Dziedzicach przy ul. Słowackiego 14, został wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestr Przedsiębiorstw w Sądzie Rejonowym w Katowice Wschód pod nr KRS 0000131712.

Bankowi nadano numer statystyczny REGON: 000496337. Zgodnie ze Statutem, Bank działa na terenie województwa śląskiego, powiatów: oświęcimskiego i wadowickiego w województwie małopolskim.

W 2015 roku BS Czechowice-Dziedzice-Bestwina prowadził działalność operacyjną w jednostce macierzystej w Czechowicach-Dziedzicach oraz w:

1. Filii w Bestwinie, ul Witosza 8,

2. Punkcie kasowym w Urzędzie Skarbowym w Czechowicach-Dziedzicach, ul. Nad Białką 1a,
3. Punkcie kasowym w Zabrzegu, ul. Miliardowicka 17,
4. Punkcie kasowym w Czechowicach Południowych, ul. Legionów 191,
5. Punkcie kasowym w Rudzicy – Rudzica 541.

Bank działa na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, prowadząc operacje zarówno w złotych jak i w walutach obcych.

Bank Spółdzielczy jest bankiem utworzonym na czas nieokreślony w formie banku spółdzielczego, działającego na podstawie:

- Ustawa „Prawo Bankowe” z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz.U. z 2015r. poz. 128 z późn. zmianami),
- Ustawa „Prawo spółdzielcze” z dnia 16 września 1982 r. (Dz.U. z 2013 poz. 1443 z późn. zm.);,
- ustawa z dnia 7 grudnia 2000r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U. z 2014 poz. 109 z późn. zm.);
- Statut Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina;

Art. 436 b

Zarys różnic w zakresie konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych wraz z krótkim opisem odnośnych podmiotów

Na dzień 31 grudnia 2015 r. Bank nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

Art. 436 c

Wszelkie istniejące obecnie lub przewidywane istotne przeszkody praktyczne lub prawne dla szybkiego transferu funduszy własnych lub spłaty zobowiązań przez jednostkę dominującą (Bank) i jej jednostki zależne

Na dzień 31 grudnia 2015 r. Bank nie posiada jednostek zależnych ani też nie jest jednostką dominującą.

3. FUNDUSZE WŁASNE (CRR art. 437)

W funduszach własnych Banku dominuje kapitał podstawowy Tier I.

Art. 437 a

Pełne uzgodnienie pozycji kapitału podstawowego Tier I, pozycji dodatkowych Tier I, pozycji Tier II, jak również filtrów i odliczeń stosowanych na mocy przepisów art. 32- 35, 36, 56, 66 oraz 79 Rozporządzenia CRR, w odniesieniu do funduszy własnych Banku oraz bilansu w zbadanym sprawozdaniu finansowym Banku

Dane liczbowe przedstawiające strukturę funduszy własnych Banku na dzień 31 grudnia 2015 roku.

1	FUNDUSZE WŁASNE	19587
1.1	KAPITAŁ TIER I	19587

1.1.1	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	19587
1.1.1.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	0
1.1.1.1.1	Oplacone instrumenty kapitałowe	0
1.1.1.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe	0
1.1.1.1.3	Ažio	0
1.1.1.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.2	Zyski zatrzymane	0
1.1.1.2.1	Zyski zatrzymane w poprzednich latach	0
1.1.1.2.2	Uznany zysk lub uznana strata	0
1.1.1.2.2.1	Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	0
1.1.1.2.2.2	(-) Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	0
1.1.1.3	Skumulowane inne całkowite dochody	80
1.1.1.4	Kapitał rezerwowy	19411
1.1.1.5	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	0
1.1.1.6	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	193
1.1.1.7	Udział mniejszości ujęty w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.8	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowych udziałów mniejszości	0
1.1.1.9	Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	0
1.1.1.9.1	(-) Zwiększenia kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych	0
1.1.1.9.2	Rezerwa z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	0
1.1.1.9.3	Skumulowane zyski i straty spowodowane zmianami własnego ryzyka kredytowego w zakresie zobowiązań wycenionych według wartości godziwej	0
1.1.1.9.4	Zyski i straty wycenione według wartości godziwej, wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z zobowiązaniami będącymi instrumentami pochodnymi	0
1.1.1.9.5	(-) Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	0
1.1.1.10	(-) Wartość firmy	0
1.1.1.10.1	(-) Wartość firmy rozliczana jako aktywa niematerialne i prawne	0
1.1.1.10.2	(-) Wartość firmy uwzględniona w wycenie znacznych inwestycji	0
1.1.1.10.3	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z wartością firmy	0
1.1.1.11	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-49
1.1.1.11.1	(-) Kwota brutto innych wartości niematerialnych i prawnych	0
1.1.1.11.2	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z innymi aktywami niematerialnymi i prawnymi	0
1.1.1.12	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i niewynikające z różnic przejściowych po odliczeniu powiązanych rezerw z tytułu podatku dochodowego	0

1.1.1.13	(-) Niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	0
1.1.1.14	(-) Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	0
1.1.1.14.1	(-) Kwota brutto aktywów funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	0
1.1.1.14.2	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z aktywami funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	0
1.1.1.14.3	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami, które instytucja może wykorzystywać w nieograniczony sposób	0
1.1.1.15	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.16	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał podstawowy Tier I	0
1.1.1.17	(-) Znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.18	(-) Pozycje sekurytyzacyjne, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.19	(-) Dostawy z późniejszym terminem rozliczenia, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.20	(-) Pozycje w koszyku, w odniesieniu do których instytucja nie może określić wagi ryzyka przy zastosowaniu metody IRB oraz które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.21	(-) Ekspozycje kapitałowe przy zastosowaniu metody modeli wewnętrznych, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.22	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
1.1.1.23	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych	0
1.1.1.24	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
1.1.1.25	(-) Kwota przekraczająca próg 17,65 %	0
1.1.1.26	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	-48
1.1.1.27	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	0
1.1.1.28	Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I – inne	0
1.1.2	KAPITAŁ DODATKOWY TIER I	0
1.1.2.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał dodatkowy Tier I	0
1.1.2.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe	0
1.1.2.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe	0
1.1.2.1.3	Ażio	0
1.1.2.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale dodatkowym Tier I	0

1.1.2.2	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	0
1.1.2.3	Instrumenty emitowane przez jednostki zależne ujmowane w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.4	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowego ujęcia instrumentów emitowanych przez jednostki zależne w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.5	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.6	(-) Instrumenty w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
1.1.2.7	(-) Instrumenty w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
1.1.2.8	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier II ponad kapitał Tier II	0
1.1.2.9	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.10	Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał dodatkowy Tier I (odliczenie w kapitale podstawowym Tier I)	0
1.1.2.11	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	0
1.1.2.12	Elementy kapitału dodatkowego Tier I lub odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I – inne	0
1.2	KAPITAŁ TIER II	0
1.2.1	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	0
1.2.1.1	Oплаcone instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	0
1.2.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	0
1.2.1.3	Ażio	0
1.2.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale Tier II	0
1.2.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	0
1.2.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	0
1.2.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	0
1.2.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale Tier II	0
1.2.2	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale Tier II oraz pożyczek podporządkowanych podlegających zasadzie praw nabytych	0
1.2.3	Instrumenty emitowane przez jednostki zależne uznane w kapitale Tier II	0
1.2.4	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowego uznania instrumentów emitowanych przez jednostki zależne w kapitale Tier II	0
1.2.5	Nadwyżka rezerw ponad oczekiwane uznane straty według metody IRB	0
1.2.6	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej	0
1.2.7	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale Tier II	0
1.2.8	(-) Instrumenty w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	0
1.2.9	(-) Instrumenty w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji	0
1.2.10	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier II	0
1.2.11	Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier II ponad kapitał Tier II (odliczenie w kapitale dodatkowym Tier I)	0
1.2.12	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału Tier II zgodnie z art. 3 CRR	0

1.2.13	Elementy kapitału Tier II lub odliczenia od kapitału Tier II – inne	0
--------	---	---

Źródło: Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (1)....., Dane sprawozdawcze COREP na dzień 31.12.2015 r.

Art. 437 b-c

Opis cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I i instrumentów dodatkowych w Tier I oraz instrumentów w kapitale Tier II emitowanych przez Bank

Warunki dotyczące wszystkich instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, instrumentów dodatkowych w Tier I oraz instrumentów w kapitale Tier II

Tabela: Główne cechy instrumentów w kapitale podstawowym Tier I i instrumentów dodatkowych w Tier I emitowanych przez Bank na dzień 31 grudnia 2015 roku

1.1.1.3	Skumulowane inne całkowite dochody	80
1.1.1.6	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	193
1.1.1.26	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	-48

Źródło: zapisy Rozporządzenia UE oraz zaleceń dla banków spółdzielczych wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego precyzujących zasady wyliczania uznanego kapitału, Bank poddaje amortyzacji Fundusz Udziałowy (223 tys. zł), stosuje również odpowiednie korekty do Funduszu z aktualizacji wyceny (61 tys. zł).

Art. 437 d

Oddzielne informację na temat charakteru i kwot następujących pozycji:

(i) każdego filtru ostrożnościowego stosowanego zgodnie z art. 32-35;

Nie dotyczy

(ii) każdego odliczenia wykonanego zgodnie z art. 36,56 oraz 66

Bank, zgodnie z zapisami Rozporządzenia 575/2013 UE, Ustawą Prawo Bankowe, art. 127 ust. 2 pkt 3 lit. b oraz Uchwałą KNF 325/2011 z dnia 20 grudnia 2011r., pomniejsza Fundusze o wartość bilansową wartości niematerialnych i prawnych, które na koniec 2015r. wyniosły 49 tys. zł.

(iii) pozycji nieodliczonych zgodnie z art. 47,48,56,66 oraz 79

Nie dotyczy

Art. 437 e

Opis wszystkich ograniczeń zastosowanych do obliczania funduszy własnych zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz instrumentów, filtrów ostrożnościowych i odliczeń, do których te ograniczenia mają zastosowanie;

Brak ograniczeń zastosowanych do obliczania funduszy własnych zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz instrumentów, filtrów ostrożnościowych i odliczeń, do których te ograniczenia mają zastosowanie.

Art. 437 f

Wyjaśnienie podstawy służącej do obliczania współczynników kapitałowych obliczonych z wykorzystaniem elementów funduszy własnych ustalonych na podstawie innej niż podstawa określona w Rozporządzeniu CRR;

Bank nie ujawnia współczynników kapitałowych obliczonych z wykorzystaniem elementów funduszy własnych ustalonych na podstawie innej niż podstawa określona w Rozporządzeniu CRR.

4. WYMOGI KAPITAŁOWE (CRR art. 438)

Art. 438 a

Opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżącej i przyszłej działalności Banku;

Bank Spółdzielczy wdrożył proces monitorowania i oceny adekwatności kapitału wewnętrznego – proces ICAAP, który został zatwierdzony przez Zarząd Banku i Radę Nadzorczą Banku.

Oprócz ryzyk objętych Rozporządzeniem 575/2013 w ramach procesu dokonywana jest ocena istotności występujących w działalności Banku ryzyk oraz szacowany jest kapitał wewnętrzny na pokrycie tych ryzyk ujętych w Dyrektywie.

Kapitał wewnętrzny definiowany jest jako szacowana przez Bank kwota kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka, występujących w działalności Banku uwzględniająca zmiany otoczenia gospodarczego oraz przewidywany poziom ryzyka. Kapitał wewnętrzny powinien pokrywać przewidywany przez Bank poziom strat nieoczekiwanych, na które Bank może być narażony w przyszłości.

W przypadku ryzyk objętych Rozporządzeniem 575/2013 dla:

1. **ryzyka kredytowego**, zgodnie z art. 112 Rozporządzenia UE, Bank stosując metodę standardową zalicza ekspozycje do jednej z kategorii, wymienionych w Rozporządzeniu UE, którym przypisane są odpowiednie wagi ryzyka – wymóg kapitałowy został przedstawiony w art. 438 c niniejszego opracowania.
2. **ryzyka rynkowego (walutowego)** zgodnie z art. 351 Rozporządzenia UE, Bank stosując metodę podstawą – wymóg kapitałowy został przedstawiony w art. 438 f niniejszego opracowania.
3. **ryzyka operacyjnego** (w tym braku zgodności) zgodnie z art. 315 Rozporządzenia UE, Bank stosując metodę wskaźnika bazowego – wymóg kapitałowy został przedstawiony w art. 438 f niniejszego opracowania.

Oprócz ryzyk wynikających z Rozporządzenia 575/2013, Bank wyznacza kapitał wewnętrzny dla następujących ryzyk, wynikających z Dyrektywy:

1. **ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej (przeszacowania i bazowego)** –

Ze względu na nieznaczącą skalę działalności handlowej w Banku (w rozumieniu przepisów Komisji Nadzoru Finansowego), Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym łącznie z tytułu ryzyka:

- a. Przeszacowania
- b. Bazowego.

Bank monitoruje ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej i w zależności od otrzymanych wyników wyznacza dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka stopy procentowej.

Bank przeprowadza analizę wpływu szokowych zmian rynkowych stóp procentowych z tytułu ryzyka przeszacowania na wynik odsetkowy, na podstawie którego ustala limit zmiany wyniku odsetkowego, zgodnie z „Instrukcją zarządzania ryzykiem stopy procentowej”.

W przypadku, gdy zmiana oprocentowania o 200 punktów bazowych spowoduje spadek wyniku odsetkowego poniżej limitu o którym mowa w ust.3, Bank wyznacza dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka stopy procentowej w wysokości 8% nadwyżki wyliczonych skutków zmian wyniku odsetkowego ww. limitu.

W przypadku, gdy zmiana stóp procentowych o 200 punktów bazowych spowoduje spadek wyniku odsetkowego o nie więcej niż limit, o którym mowa w ust. 3 – dodatkowy wymóg kapitałowy wynosi 0 (zero).

Bank wyznacza limit zmiany wyniku odsetkowego na skutek ryzyka bazowego, uwzględniającego przesunięcie referencyjnych stóp procentowych o 35 punktów bazowych zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

W przypadku, gdy zmiana oprocentowania o 35 punktów bazowych powoduje zmianę wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego ponad limit o którym mowa w ust.1, Bank wyznacza dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka bazowego w wysokości 8% kwoty przekroczenia tego limitu.

W przypadku, gdy zmiana stóp procentowych o 35 punktów bazowych spowoduje spadek wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego o nie więcej niż limit, o którym mowa w ust. 1 – dodatkowy wymóg kapitałowy wynosi 0 (zero).

Informacja ilościowa:

Ryzyko przeszacowania

		Razem	1 dzień	2 – 7 dni	7 – 30 dni	1 – 3 mies.	3 – 6 mies.	6 – 12 mies.
Środek okresu przeszacowania			1	4	18	60	135	270
Luka			669	24465	-6660	822	568	1016
Zmiana stopy procentowej	o 2%							
Zmiana dochodu w roku		397,13	13,38	484,41	-126,54	13,56	7,16	5,08

Z przeprowadzonej analizy szokowej (zmiana oprocentowania o 200 p.b) wynika, że zmiana wyniku odsetkowego, dla pozycji przeszacowujących się do 12 miesięcy, wynosi 397,13 tys. zł. Stosunek zmiany dochodu do wyniku odsetkowego Banku wynosi 9,68% (limit 20%) i nie powoduje konieczności tworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego.

Ryzyko bazowe

		Razem	1 dzień	2 – 7 dni	7 – 30 dni	1 – 3 mies.	3 – 6 mies.	6 – 12 mies.
Środek okresu przeszacowania			1	4	18	60	135	270
Luka			558	26693	27408	500	0	0
Zmiana stopy procentowej	o 0,35%							
Zmiana dochodu w roku		187,03	1,95	92,49	91,13	1,46	0,0	0

Z przeprowadzonej analizy szokowej wynika, że zmiana wyniku odsetkowego dla pozycji przeszacowujących się do 12 miesięcy, wynosi 187,03 tys. zł. Stosunek zmiany dochodu do wyniku odsetkowego banku wynosi 4,56% (limit 8%) i nie powoduje konieczności tworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego.

2. ryzyko płynności,

Do wyznaczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka płynności wykorzystuje się wartość wskaźnika LCR. Przyjmuje się, że Bank będzie utrzymywał minimalną wartość wskaźnika LCR na poziomie minimum 0,7 - zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem płynności.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy, z tytułu ryzyka płynności, stanowi 8% kosztu pozyskania brakującej kwoty aktywów płynnych do uzyskania minimalnego poziomu LCR na skutek wystąpienia sytuacji skrajnej o której mowa w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności.

W przypadku, gdy bank utrzymuje wskaźnik LCR w sytuacji skrajnej, na poziomie minimum 0,7, to wymóg wewnętrzny równy jest 0.

Informacje ilościowe:

Bank nie wylicza wewnętrznego wymogu kapitałowego z ryzyka płynności, ponieważ Bank utrzymywał minimalną wartość wskaźnika LCR na poziomie minimum 0,7.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w tys. zł.
1.	Aktywa płynne	25.604
2.	Wpływy	29.830
3.	Wypływy	12.359
4.	Ograniczenie 75% wypływów	12.359*75%=9.269
5.	LCR	8,29

3. ryzyko z tytułu przekroczenia koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań,
4. ryzyko ekspozycji wobec podmiotów z tej samej branży,
5. ryzyko ekspozycji zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia,
6. ryzyko ekspozycji tych samych rodzaje produktów.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowań kredytowych, branży, tego samego zabezpieczenia, rodzaju produktu wylicza się według następującego schematu:

Bank analizuje wykonanie limitów zaangażowań ekspozycji kredytowych, zgodnie z „Instrukcją zarządzania ryzykiem kredytowym”.

W przypadku, gdy limity są nie przekroczone – dodatkowy wymóg kapitałowy wynosi 0 (zero).

Gdy jakikolwiek z przyjętych przez Bank limitów został przekroczony, wymóg dodatkowy z tytułu ryzyka koncentracji ekspozycji kredytowych wynosi 8% sumy przekroczeń limitów, o których mowa powyżej:

Informacje ilościowe:

Kapitały uznane banku na dzień 31.12.2015 r. wynoszą 19.587 tys. zł – kapitały zostały wyliczone zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013.

Modulo podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjne, w których zaangażowanie Banku osiągnęło lub przekroczyło poziom 10% kapitałów uznanych banku	Kwota zaangażowania (w tys. zł)	% udziału zaangażowania w kapitałach uznanych banku	Wysokość obowiązującego limitu wewnętrznego w %	Wykorzystanie limitu
129381, 154673	2 991	15,27	22	69,41
138950	2 874	14,67	22	66,70
183888, 239732	2 383	12,17	22	55,30
108546	2 190	11,18	22	50,82
suma:	10 438	53,29	150	35,53

Bank nie wylicza dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań wobec podmiotu lub podmiotów ponad wewnętrzne limity (22%) ponieważ koncentrację ekspozycji nie powodują przekroczenia ustalonego w wewnętrznej procedurze limitu.

- w poszczególne branże.

	Wartość	Limit	Relacja do oblię kredytowego w %	Wykorzystanie limitu
Branża rolnicza w oblię kredytowym	12 370	40	19,49	48,72%
Branża produkcyjna w oblię kredytowym	9 207	20	14,50	72,52%

Branża handlowa w obliżu kredytowym	5 491	25	8,65	34,60%
Branża budowlana	4 289	15	6,76	45,50%
Branża związana z obsługą rynku nieruchomości	5 957	15	9,38	62,65%
Pozostałe branże w obliżu kredytowym	8 623	15	13,58	90,56%

Bank nie wylicza dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu koncentracji w poszczególne branże ponad wewnętrzne limity ponieważ koncentrację w branże nie powodują przekroczenia ustalonych w wewnętrznej procedurze limitów.

-formy zabezpieczeń

	31.12.2015	Limit	Relacja do obliża kredytowego w %	Wykorzystanie limitu
Hipoteka na nieruchomości komercyjnej	37 212	70%	58,62%	83,75%
Hipoteka na nieruchomości mieszkaniowej	10 608	20%	16,71%	83,56%
Przewłaszczenie /cesja	4612	30%	7,27%	24,22%
Poręczenie wekslowe	9 942	40%	15,66%	39,16%
Cesje wierzytelności	303	5%	0,48%	9,55%

Bank nie wylicza dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu koncentracji form zabezpieczeń ponad wewnętrzne limity ponieważ koncentrację w formy zabezpieczeń nie powodują przekroczenia ustalonych w wewnętrznej procedurze limitów.

- rodzaju produktu

	2015-12-31	limit	wykonanie limitu	wykorzystanie limitu
Kredyty operacyjne	17 424	40	27,45	68,63
Kredyty inwestycyjne	9 327	25	14,69	58,76
Kredyty na nieruchomości	29 996	70	47,26	67,51
Obligo kredytowe	63 476			

Bank nie wylicza dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu koncentracji w rodzaj produktu ponad wewnętrzne limity ponieważ koncentrację w rodzaj produktu nie powodują przekroczenia ustalonych w wewnętrznej procedurze limitów.

7. ryzyko rezydualne,

Przy badaniu istotności ryzyka rezydualnego, Bank ocenia typy przyjętych zabezpieczeń prawnych.

O ile Bank stosuje tylko standardowe (typowe) formy zabezpieczeń, Bank uznaje że ryzyko rezydualne nie ma charakteru istotnego i nie wyznacza się kapitału dodatkowego z tego tytułu. Ryzyko tych form zabezpieczeń jest uwzględniane przy wyznaczaniu kapitału dodatkowego z tytułu ryzyka koncentracji zabezpieczeń.

O ile w Banku stosowane są „inne formy zabezpieczeń prawnych” wyszczególnione przy ocenie ryzyka koncentracji przyjętych form zabezpieczenia, Bank dokonuje szczegółowej analizy tych form zabezpieczeń prawnych, o ile przekraczają one poziom 5% całości zabezpieczeń prawnych przyjętych w Banku. W przypadku przekroczenia limitu 5%, Bank klasyfikuje ryzyko rezydualne jako istotne i wylicza dodatkowy wymóg kapitałowy.

Dodatkowy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rezydualnego wynosi 8% sumy przekroczeń limitów.

Informacje ilościowe:

W Banku zostały przyjęte standardowe formy zabezpieczeń uwzględnione przy wyznaczaniu dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu koncentracji zabezpieczeń. W związku z tym zabezpieczenia niestandardowe nie przekroczyły przyjętego limitu 5% i Bank nie tworzy dodatkowego wymogu kapitałowego na pokrycie tego ryzyka.

8. ryzyko makroekonomiczne,

Oceny istotności ryzyka makroekonomicznego, Bank dokonuje poprzez ustalenie rozbieżności pomiędzy założeniami makroekonomicznymi przyjętymi do rocznych planów ekonomiczno-finansowych, a ich faktycznymi wielkościami

Bank uznaje ryzyko za istotne i wyznacza dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka jeżeli rozbieżności pomiędzy założeniami makroekonomicznymi a ich faktycznymi wielkościami spowodują spadek wyniku finansowego oraz sumy bilansowej o 20%.

W przypadku, gdy rozbieżności nie spowodują spadku wyniku finansowego lub spadku sumy bilansowej o 20% - dodatkowy wymóg kapitałowy wynosi 0 (zero).

Dodatkowy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka makroekonomicznego stanowi 8% różnicy pomiędzy wielkością planowaną wyniku finansowego lub sumy bilansowej, a wielkością faktyczną.

Informacje ilościowe:

Lp.	Wyszczególnienie	2015	IV kwartał 2015
1	Wskaźnik cen konsumenta CPI (% r/r)	1,20	-0,5%
2	PKB (% r/r)	3,4	3,60
3	Stopa bezrobocia (%)	9,1	9,8%
4	Stawka referencyjna	1,50	1,50%
5	WIBOR 1M	1,6	1,65%
6	WIBOR 3M	1,65	1,72%

Bank dokonał porównania wykonania planu ekonomiczno finansowego z faktycznymi wielkościami. Z analizy wynika, że rozbieżności w założeniach makroekonomicznych przyjęte do konstrukcji planu nie spowodowały zmiany wyniku finansowego. W związku z tym, Bank nie musi tworzyć dodatkowego wymogu kapitałowego na pokrycie tego ryzyka.

9. ryzyko kapitałowe,

Oceny istotności ryzyka koncentracji funduszu udziałowego, Bank dokonuje poprzez ustalenie skali udziału funduszu udziałowego w sumie funduszy własnych posiadanych na datę analizy.

Bank uznaje, że ryzyko koncentracji funduszu udziałowego jest istotne i wyznacza dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka, jeżeli poziom wskaźnika funduszu udziałowego stanowi powyżej 2,5% funduszy własnych posiadanych na datę analizy.

Dodatkowy wymóg kapitałowy dla ryzyka koncentracji funduszu udziałowego oblicza się od nadwyżki stanowiącej różnicę pomiędzy faktycznym poziomem funduszu udziałowego, a kwotą stanowiącą równowartość 2,5% sumy funduszy podstawowych i uzupełniających, przy zastosowaniu wagi 8%.

Informacje ilościowe:

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w tys. zł	Struktura
1.	Fundusz udziałowy	298	1,51%
2.	Razem fundusze uznane	19 740	

Na podstawie analizy Bank uznaje, że ryzyko koncentracji funduszu udziałowego nie jest istotne (nie przekracza poziomu wskaźnika udziału powyżej 2,5%) i nie wyznacza wewnętrznego wymogu kapitałowego.

10. ryzyka trudnierzalne w ramach rocznej oceny procesu szacowania wymogów wewnętrznych badana była istotność i kapitał wewnętrzny ustalany był na podstawie obowiązującej w Banku metodyki, określonej w regulacji wewnętrznych Banku. Regulacja ta stanowiła podstawę do monitorowania, oceny poziomu istotności oraz wyznaczania kapitału wewnętrznego dla poszczególnych ryzyk występujących w działalności Banku.

Ryzyka uwzględniane w procesie szacowania kapitału wewnętrznego w politykach regulacjach wewnętrznych były zdefiniowane jak poniżej:

1. Ryzyko kredytowe – ryzyko poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmową wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy wobec Banku. Ryzyko kredytowe dotyczy wszystkich aktywów bilansowych, do których Bank ma tytuł prawny oraz pozycji pozabilansowych. Obejmuje ono działalność kredytową oraz działalność na rynku hurtowym (lokaty międzybankowe, dłużne papiery wartościowe itp.).
2. Ryzyko koncentracji zaangażowań – ryzyko nie wykonania zobowiązania/zobowiązań przez pojedyncze (także powiązane kapitałowo lub organizacyjnie) podmioty oraz przez

grupy podmiotów, w przypadku, których prawdopodobieństwo nie wykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników. Ryzyko to związane jest ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku wobec:

- 1) pojedynczych klientów lub grup klientów powiązanych kapitałowo, organizacyjnie lub gospodarczo,
 - 2) tego samego sektora gospodarczego (branży),
 - 3) tego samego rodzaju zabezpieczenia lub dostawcy zabezpieczenia kredytowego,
 - 4) tego samego rodzaju produktu.
3. Ryzyko walutowe – jest to ryzyko poniesienia straty wynikającej ze zmian kursów walut.
4. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej – ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego banku oraz jego kapitału na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych. Ryzyko to w Banku związane jest z:
- 1) ryzykiem przeszacowania,
 - 2) ryzykiem bazowym,
 - 3) ryzykiem krzywej dochodowości,
 - 4) ryzykiem opcji klienta.
5. Ryzyko operacyjne – jest to możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych. W zakres ryzyka operacyjnego wchodzi ryzyko prawne oraz natomiast wyłącza się ryzyko reputacji i strategiczne.
6. Ryzyko płynności – jest to ryzyko utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych w terminie ich wymagalności bez ponoszenia nie akceptowalnych strat.
7. Ryzyko braku zgodności - skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Ryzyko braku zgodności jest ryzykiem pokrewnym w stosunku do ryzyka operacyjnego i należy do grupy ryzyka operacyjnego. Realizowane jest za pomocą zbliżonych metod i narzędzi, a obszar braku zgodności zawiera się w Rejestrze incydentów ryzyka operacyjnego.
8. Ryzyko rezydualne – jest to ryzyko wynikające z mniejszej, niż założona przez Bank skuteczności stosowanych w Banku technik ograniczania ryzyka kredytowego.
9. Ryzyko makroekonomiczne – wynikające z rozbieżności pomiędzy założeniami makroekonomicznymi przyjętymi do rocznych planów ekonomiczno-finansowych, a ich faktycznymi wielkościami. Ryzykiem makroekonomicznym (biznesowym) Bank zarządza opracowując założenia makroekonomiczne, na podstawie których konstruuje plan ekonomiczno- finansowy oraz analizując wykonanie planu wieloletniego i rocznego. Zasady zarządzania ryzykiem biznesowym zawiera Instrukcja sporządzania i monitorowania planu ekonomiczno-finansowego.
10. Ryzyko kapitałowe - jest to ryzyko niewłaściwej struktury posiadanych funduszy własnych w relacji dla skali i rodzaju działalności Banku lub ryzyko ewentualnych problemów Banku w pozyskaniu dodatkowego kapitału (funduszy), w szczególności, gdy

proces ten musi być przeprowadzony szybko lub w okresie niesprzyjających warunków rynkowych.

11. Ryzyka trudnomierzalne, w tym:

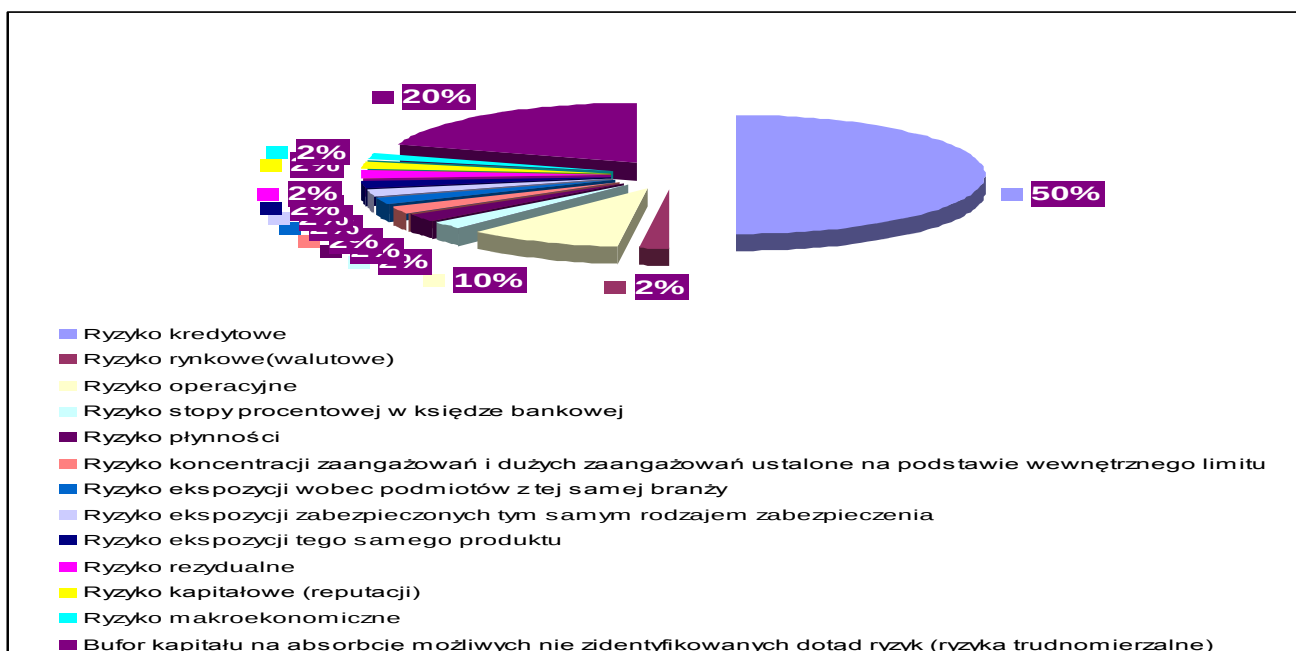
- 1) ryzyko strategiczne, jest to obecne lub przewidywane ryzyko niekorzystnego oddziaływania na źródła przychodów Banku oraz w konsekwencji, na wielkość posiadanych kapitałów (funduszy uznanych), wynikające ze zmian warunków w otoczeniu biznesowym oraz z niekorzystnych decyzji biznesowych, wadliwej ich realizacji lub braku reakcji na zmiany w tym otoczeniu;
- 2) ryzyko modeli – jest to ryzyko wynikające z niedoskonałości stosowanych modeli w Banku.
- 3) ryzyko reputacji– jest to obecne lub przewidywane ryzyko dla przychodów i kapitału, wynikające z negatywnego odbioru wizerunku Banku przez klientów, kontrahentów, akcjonariuszy / udziałowców lub regulatorów;
- 4) ryzyko transferowe– jest to ryzyko niemożności wypełnienia przez dłużników Banku zobowiązań wobec Banku z powodu działań rządowych (w szczególności rządów krajów trzecich), w praktyce dotyczy to ograniczeń w możliwości dokonywania pieniężnych transferów zagranicznych;

Obok ryzyk z Rozporządzenia, jako ryzyka istotne w Banku uznano:

1. ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej (przeszacowania i bazowego),
2. ryzyko płynności,
3. ryzyko z tytułu przekroczenia koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań,
4. ryzyko ekspozycji wobec podmiotów z tej samej branży,
5. ryzyko ekspozycji zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia,
6. ryzyko ekspozycji tych samych rodzaje produktów.
7. ryzyko rezydualne,
8. ryzyko makroekonomiczne,
9. ryzyko kapitałowe.

Jako ryzyka nieistotne na dzień 31 grudnia 2015 roku uznano: ryzyko krzywej dochodowości, ryzyko opcji klienta oraz ryzyka trudnomierzalne.

Struktura kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyk w działalności Banku na dzień 31 grudnia 2015 roku

W Banku dokonywany jest cyklicznie przegląd procesu ICAAP. W roku 2015 przegląd przeprowadzany był w zakresie:

1. Weryfikacji procedur uznawania poszczególnych rodzajów ryzyka za istotne,
2. analiz i monitoringu obszarów ryzyk trudnomierzalnych, nie uznanych przez Bank jako ryzyka istotne w oparciu o metodykę zawartą w załączniku nr 5 do Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej.
3. Istotności poszczególnych rodzajów ryzyka,
4. Konieczności uwzględnienia w rachunku, wymogów kapitałowych innych, niż ujęto w Instrukcji ryzyk,
5. Występowania portfela handlowego w działalności Banku,
6. Znaczących zmian w Strategii, profilu lub skali działalności Banku.
7. Stosowanych metod pomiaru ryzyka.
8. Oceny założeń i scenariuszy wykorzystywanych do warunków skrajnych
9. Zmian w strukturze organizacyjnej.
10. Zmian zewnętrznych przepisów (ryzyko braku zgodności).
11. Wykorzystania limitów kapitałowych.

Na podstawie przeglądu wskazano ryzyka istotne oraz dalsze kierunki rozwoju Procesu ICAAP w Banku.

Art. 438 b

Rezultaty stosowanego przez Bank wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych przez Nadzór opisanych w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE (na wniosek odpowiedniego właściwego organu)

Obowiązek ujawniania nie dotyczy Banku.

Art. 438 c

8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112 Rozporządzenia CRR (w związku ze stosowaniem przez Bank metody standardowej do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II

(wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego) rozdział 2 (Metoda standardowa) Rozporządzenia CRR)

W celu wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego w Banku stosowana była metoda standardowa, określona w części trzeciej, tytuł II, rozdział 2 Rozporządzenia CRR.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego (8% ekspozycji ważonej ryzykiem) Banku w podziale na klasy aktywów kształtował się następująco:

Tabela: Wymogi z tytułu ryzyka kredytowego w podziale na klasy aktywów na dzień 31 grudnia 2015 roku w zł.

Klasa aktywów	8% ekspozycji ważonej ryzykiem
Rządy i banki centralne	0
Samorządy regionalne i władze lokalne	19
Podmioty sektora publicznego	102
Banki wielostronnego rozwoju	0
Organizacje międzynarodowe	0
Instytucje – banki	781
Przedsiębiorstwa	493
Detaliczne	321
Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	2999
Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	120
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0
Obligacje zabezpieczone	0
Pozycje sekurytyzacyjne	0
Ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorstw	0
Ekspozycje z tytułu uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0
Ekspozycje kapitałowe	105
Inne pozycje	438
Razem	5378

Art. 438 d

8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II (Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego) rozdział 3 (Metoda wewnętrznych ratingów (IRB)) – 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 147 Rozporządzenia CRR.

Bank nie stosował metody wewnętrznych ratingów.

Art. 438 e

Kwota wymogów w zakresie funduszy własnych obliczona zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c) Rozporządzenia CRR

Bank, w 2015 roku kalkulował współczynnik kapitałowy na bazie całkowitego wymogu kapitałowego, będącego sumą wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka:

1. kredytowego,
2. walutowego,
3. operacyjnego
4. przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań,
5. przekroczenia progu koncentracji kapitałowej.

Wymogi dla poszczególnych ryzyk zostały wyliczone zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz Uchwałą 76/2010 KNF:

1. wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego wyznaczano tzw. metodą standardową, określoną w części trzeciej tytuł II rozdział 2 i 4 CRR,
2. wymóg z tytułu ryzyka walutowego wyznaczono zgodnie z art. 351 i 352 CRR,
3. wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego wyznaczono zgodnie z art. 317-320 CRR.
4. wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań obliczony zgodnie z załącznikiem nr 12 Uchwały 76/2010 KNF,
5. wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej obliczony zgodnie z załącznikiem nr 13 Uchwały 76/2010 KNF.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku całkowity wymóg kapitałowy Banku kształtował się następująco:

Wymóg kapitałowy z tytułu	Wartość wymogu
ryzyka kredytowego	5378
ryzyka walutowego	0
ryzyka operacyjnego	891
z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań	0
z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej	0
	6269

Art. 438 f

Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego oraz walutowego.

W celu wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego w Banku stosowana była metoda wskaźnika bazowego, określona w art. 315-316 Rozporządzenia CRR.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wymóg kapitałowy z ryzyka operacyjnego wynosił 891 tys. zł kształtował się następująco:

		wg danych		
		za 2012r.	za 2013r.	za 2014r.
	średnia z wyniku			

1.	Odsetki należne i podobne przychody	7003	7 755	6 976	6 278
2.	Odsetki do zapłaty i podobne opłaty	2971	3 486	2 889	2 537
3.	Przychody z akcji i innych papierów wartościowych o stałej / zmiennej stopie dochodu	68	0	0	205
4.	Należności z tytułu prowizji/opłat	1393	1 518	1 378	1 282
5.	Koszty z tytułu prowizji/opłat	11	10	12	11
6.	Zysk netto lub strata netto z operacji finansowych	0	0	0	-1
7.	Wynik z pozycji wymiany	19	25	6	26
8.	Pozostałe przychody operacyjne	441	565	406	353
Przychody po pomniejszeniach			6 367,94	5 864,84	5 593,96
Suma z 3 lat obrotowych					
		5 942	x	x	x
Średnia z trzech dwunastomiesięcznych okresów			x	x	x
Wymogi kapitałowe dla ryzyka operacyjnego		15%	891		

W celu wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego w Banku stosowana była metoda podstawowa, określona w art. 351,352 Rozporządzenia CRR.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wymóg kapitałowy z ryzyka walutowego wynosił 0 zł. kształtował się następująco:

Na Dzień:	2015-12-31	STAN K. UZNANYCH	19 617		
Waluta	KWOTA	KURS ŚREDNI	WYCENA W PLN	WYCENA W PLN	% W STOSUNKU
		NBP	DŁUGA (+)	KRÓTKA(-)	DO KAPITAŁÓW UZN.
EUR - AKTYWA	525				
EUR - PASYWA	528				
EUR - RÓŻNICA	-3	4,2615	0	13	0,07
USD - AKTYWA	148				
USD - PASYWA	164				
USD - RÓŻNICA	-16	3,9011	0	61	0,31
GBP - AKTYWA	2				
GBP - PASYWA	1				
GBP - RÓŻNICA	1	5,7862	8	0	0,04

CAŁKOWITA POZ.WALUTOWA			8	74	0,38
---------------------------	--	--	---	----	------

Art. 438

Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z Rozporządzeniem CRR art. 153 ust. 5 lub art. 155 ust. 2 ujawniają ekspozycje przypisane do każdej kategorii w tabeli 1 w art. 153 ust. 5 lub do każdej wagi ryzyka, o której mowa w art. 155 ust. 2 Rozporządzenia CRR

Obowiązek ujawniania nie dotyczy Banku.

5. EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA (CRR art. 439)

Głównym czynnikiem generującym ryzyko w zakresie ryzyka kredytowego w Banku Spółdzielczym Czechowice- Dziedzice- Bestwina jest portfel kredytowy, którego wartość na dzień 31.12.2015r. wynosiła 63 476 tys. zł. Pozostałe pozycje aktywów ze względu na niskie ryzyko kontrahenta lub niski udział w aktywach nie, wpływały istotnie na poziom ryzyka kredytowego.

Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Premia /wartość odsetek do dnia nabycia	Wycena na dzień bilansowy
Dłużne papiery wartościowe Budżetu Państwa (Obligacje)	4 000	3	4 003
Razem	4 000	3	4 003

Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Premia /wartość odsetek do dnia nabycia	Wycena na dzień bilansowy
Dłużne papiery wartościowe w postaci bonów pieniężnych	5 940	-2	5 938
Dłużne papiery w wartościowe Budżetu Państwa (Obligacje)	12 000	102	12 102
Obligacje emitowane przez BPS	500	8	508
Razem	18 440	108	18 548

Ze względu na niskie ryzyko kontrahenta w/w pozycje nie wpływały istotnie na poziom ryzyka kredytowego.

6. BUFORY KAPITAŁOWE (CRR art. 440)

Bank nie podlegał obowiązkowi bufora antycyklicznego.

7. WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO (CRR art. 441)

Obowiązek ujawniania nie dotyczy Banku.

8. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 442)

Art. 442 a-c

Stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości

Bank definiuje należności przeterminowane i dokonuje ich klasyfikacji zgodnie z podejściem określonym w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. Nr 235, poz. 1589 z późn. zmianami).

Kategoria „Ekspozycji zagrożonych” – są to ekspozycje zaklasyfikowane do ekspozycji poniżej standardu, do ekspozycji wątpliwych lub ekspozycji straconych, z wyłączeniem ekspozycji kredytowych, wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych oraz ekspozycji wobec Skarbu Państwa a także z wyłączeniem ekspozycji hipotecznych i mieszkaniowych.

Kategoria „Ekspozycji kredytowych poniżej standardu” – są to ekspozycje obejmujące:

1. ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie dłużej niż sześć miesięcy,
2. ekspozycje względem dłużników, których sytuacja ekonomiczno – finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty ekspozycji;

Kategoria „Ekspozycji kredytowych wątpliwych” – są to ekspozycje obejmujące:

1. ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek wynosi powyżej sześciu miesięcy i nie przekracza dwunastu miesięcy,
2. ekspozycje względem dłużników, których sytuacja ekonomiczno – finansowa uległa znacznemu pogorszeniu, a zwłaszcza gdy ponoszone straty w sposób istotny naruszają ich kapitały (aktywa netto);

Kategoria „Ekspozycji kredytowych straconych” – są to ekspozycje obejmujące:

1. ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek przekracza dwanaście miesięcy,
2. ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno - finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalny uniemożliwiający spłacanie długów,
3. ekspozycje względem dłużników w stosunku, do których ogłoszono upadłość lub w stosunku, do których nastąpiło otwarcie likwidacji, z wyjątkiem, gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych,
4. ekspozycje względem dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
5. ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
6. ekspozycje względem dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony,

W Banku funkcjonują procedury wewnętrzne dotyczące zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych, które wskazują tryb podejmowania decyzji

w sprawie klasyfikacji i rezerw. Decyzje podejmowane są w okresach kwartalnych w drodze szczegółowego przeglądu portfela kredytowego, z uwzględnieniem terminowości spłat oraz sytuacji ekonomiczno – finansowej podmiotów, a także stanu prawnego zabezpieczenia branego pod uwagę przy pomniejszaniu podstawy tworzenia rezerw celowych.

b) Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego

Podstawę tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi, zakwalifikowanymi do kategorii „pod obserwacją” lub grupy „zagrożone” można pomniejszyć o wartość zabezpieczeń na zasadach określonych w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 235, poz. 1589 z późn. zmianami),

Pomniejszeń można dokonać, jeżeli na dzień przeglądu klasyfikacji, spełnione są łącznie następujące warunki:

1. Wartość zabezpieczenia jest możliwa do uzyskania w wysokości uwzględnianej do pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw, podczas ewentualnego postępowania egzekucyjnego, biorąc pod uwagę ograniczenia prawne, ekonomiczne i faktyczne, mogące wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się banku z przedmiotu zabezpieczenia;
2. Zabezpieczenie to nie jest lub nie było wykorzystane do zamiany oceny sytuacji kredytobiorcy oceną sytuacji poręczyciela w trybie przewidzianym w ust. 2 załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych.

Kwota, o którą można pomniejszyć podstawę tworzenia rezerw celowych, w przypadku zabezpieczeń w postaci:

1. hipoteki - nie może być wyższa niż wysokość dokonanego wpisu do księgi wieczystej oraz 50% wartości ustalonej na podstawie wyceny rzeczoznawcy – pomniejszonej o powstałe wcześniej obciążenia (jeżeli nie uwzględnia tego wycena rzeczoznawcy),
2. przeniesienia prawa własności rzeczy ruchomej - nie może być wyższa niż 50% wartości sprzedaży netto danej rzeczy ruchomej i 50% pierwotnej wysokości zabezpieczanej kwoty,
3. przeniesienia prawa własności papierów wartościowych, z wyjątkiem emitowanych przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, banki centralne lub rządy krajów będących członkiem Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju oraz inne banki - nie może być wyższa niż 50% ich wartości godziwej,
4. 4) zastawu rejestrowego na prawach z papierów wartościowych, o których mowa w pkt 3 - nie może być wyższa niż 50% ich wartości godziwej,
5. zastawu rejestrowego na rzeczy ruchomej - nie może być wyższa niż 50% wartości sprzedaży netto danej rzeczy ruchomej i 50% pierwotnej wysokości zabezpieczanej kwoty.

Szczegółowe zasady dotyczące metod ustalania korekt wartości rezerw opisane są w Instrukcji monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych w Banku.

c) Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji

Bank może stosować następujące techniki redukcji ryzyka kredytowego:

1. pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16-12-2008r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U.nr 235 poz.1589 z późn. zmianami). Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z Instrukcją prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych,
2. pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych zgodnie z zapisami Rozporządzenia 575/2013 UE z dnia 26 czerwca 2013r.

Na dzień 31-12-2015r. Bank z w/w technik redukcji ryzyka kredytowego stosował tylko pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem MF, Wartości ekspozycji, co do których zastosowano technikę redukcji ryzyka kredytowego w formie pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych na dzień 31-12-2015r. w podziale na kategorie ryzyka wyniosły (w tys. zł):

Kategoria ekspozycji	Wartość nominalna	Rezerwy utworzone	Kwota pomniejszeń	Korekty wpływające na podstawę naliczenia rezerw
Poniżej standard	531	1	515	12
Wątpliwa	8	4	0	0
Stracona	2.840	1.871	951	18
RAZEM	3.379	1.876	1.466	30

Wg stosowanej polityki kredytowej Banku, przyjmowane zabezpieczenia powinny spełniać kryteria płynności, wartości oraz dostępu i możliwości ich kontroli, zgodnie z obowiązującą w Banku Instrukcją prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych oraz z Instrukcją monitorowania ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych.

Wartość przyjmowanych zabezpieczeń powinna zapewnić odpowiedni poziom wskaźnika LtV przez cały okres kredytowania. Bank stale monitoruje zmiany na rynku typowych zabezpieczeń, przyjmowanych przez Bank, tj. rynku nieruchomości.

Bank preferuje zabezpieczenia zwrotności kredytów, które pozwalają na:

1. Skuteczną egzekucję należności w przypadku braku spłaty kredytów.
2. Pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych.
3. Przypisanie niższych wag ryzyka ekspozycjom kredytowym w rachunku wymogu kapitałowego. Podstawowe zabezpieczenia, uznawane za najkorzystniejsze przez Bank to:
 1. Zdeponowane w Banku lub w banku, będącym stroną trzecią środki pieniężne.
 2. Hipoteka na nieruchomości komercyjnej.
 3. Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej.
 4. Poręczenie weksłowe.

Art. 442 d

Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Bank ma określony w Statucie obszar geograficzny, zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego, poza którym nie może funkcjonować. W związku z powyższym Bank nie wyznacza dodatkowych obszarów geograficznych w celu ustalania limitów. Wszystkie zaangażowania Banku są wobec podmiotów z ww. obszaru geograficznego.

Art. 442 e

Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach,

W portfelu kredytowym Banku w 2015 roku można stwierdzić wyraźną dominację branży „rolniczej” – 19,49% portfela kredytowego, kolejną branżą o udziale w portfelu przekraczającym 10% jest branża produkcyjna – 14,50%, Udziały pozostałych branż nie przekroczyły 10%.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku struktura branżowa portfela kredytowego (tys. zł):

	Wartość	Relacja do obligu kredytowego w %
Branża rolnicza w obligu kredytowym	12 370	19,49
Branża produkcyjna w obligu kredytowym	9 207	14,50
Branża handlowa w obligu kredytowym	5 491	8,65
Branża budowlana	4 289	6,76
Branża związana z obsługą rynku nieruchomości	5 957	9,38
Pozostałe branże w obligu kredytowym	8 623	13,58

Analiza kredytów zagrożonych w danych branżach:

Kredyty zagrożone na dzień 31.12.2015 r. w danych branżach kształtowały się następująco:

1. Rolnictwo 15,95% w stosunku do kredytów zagrożonych stanowiąc wartość 539 tys. zł ,
2. Handel 6,24% w stosunku do kredytów zagrożonych stanowiąc wartość 211 tys. zł,
3. Przetwórstwo, produkcja 12,13% w stosunku do kredytów zagrożonych stanowiąc wartość 410 tys. zł,
4. Budownictwo **57,68%** w stosunku do kredytów zagrożonych stanowiąc wartość 1949 tys. zł,
5. Pozostałe branże 0,18% w stosunku do kredytów zagrożonych stanowiąc wartość 6 tys. zł .

Art. 442 f.

Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosowanych przypadkach;

Tabela: Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności – wartość nominalna (tys. zł)

Termin zapadalności	Rodzaj podmiotu	Wartość ekspozycji w zł
Bez określonego terminu	Banki centralne	3383
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	19551
	Przedsiębiorstwa	5085
	Gospodarstwa domowe	3434
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Instytucje samorządowe	0
	Pozostałe	0
< = 1 tygodnia	Banki centralne	5940
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	18500
	Przedsiębiorstwa	0
	Gospodarstwa domowe	0
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Instytucje samorządowe	0
	Pozostałe	0
> 1 tygodnia < = 1 miesiąca	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	7900
	Przedsiębiorstwa	150
	Gospodarstwa domowe	1135
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	18
	Instytucje samorządowe	96
	Pozostałe	0
> 1 miesiąca < = 3 miesięcy	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0
	Przedsiębiorstwa	326
	Gospodarstwa domowe	1350
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	31
	Instytucje samorządowe	97
	Pozostałe	0
> 3 miesięcy < = 6 miesięcy	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0

	Przedsiębiorstwa	814
	Gospodarstwa domowe	2072
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	47
	Instytucje samorządowe	6
	Pozostałe	0
> 6 miesięcy <= 1 roku	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0
	Przedsiębiorstwa	963
	Gospodarstwa domowe	4251
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	101
	Instytucje samorządowe	200
	Pozostałe	0
> 1 roku <= 2 lat	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0
	Przedsiębiorstwa	1772
	Gospodarstwa domowe	5377
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	226
	Instytucje rządowe szczebla centralnego	3000
	Instytucje samorządowe	398
	Pozostałe	0
> 2 lat <= 5 lat	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0
	Przedsiębiorstwa	6336
	Gospodarstwa domowe	9384
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	529
	Instytucje rządowe szczebla centralnego	13000
	Instytucje samorządowe	375
	Pozostałe	0
> 5 lat <= 10 lat	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	500
	Przedsiębiorstwa	4824
	Gospodarstwa domowe	8467

	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	192
	Instytucje samorządowe	0
	Pozostałe	0
> 10 lat <= 20 lat	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0
	Przedsiębiorstwa	277
	Gospodarstwa domowe	4608
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	53
	Instytucje samorządowe	0
	Pozostałe	0
> 20 lat	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0
	Przedsiębiorstwa	0
	Gospodarstwa domowe	476
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Instytucje samorządowe	0
	Pozostałe	0

Źródło: Sprawozdanie Finrep – grudzień 2015

Art. 442 g.

Kwoty ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowanych w podziale na typy kontrahentów;

Poniżej przedstawiono stany kredytów zagrożonych oraz odpisów aktualizacyjnych na dzień 31 grudnia 2015 roku:

Tabela: Kredyty udzielone klientom oraz utworzone odpisy na dzień 31 grudnia 2015 roku (tys. zł)

		Ekspozycje zagrożone	Rezerwy celowe
Należności poniżej standardu	Przedsiębiorstwa	0	0
	Przedsiębiorcy indywidualni	0	0
	Osoby prywatne	4	1
	Rolnicy indywidualni	527	0
Wątpliwe	Przedsiębiorstwa	8	4
	Przedsiębiorcy indywidualni	0	0
	Osoby prywatne	0	0
	Rolnicy indywidualni	0	0
Stracone	Przedsiębiorstwa	2.511	1546
	Przedsiębiorcy indywidualni	57	57
	Osoby prywatne	260	256

	Rolnicy indywidualni	12	12
--	----------------------	----	----

Źródło: Dane ze sprawozdania Finrep – grudzień 2015

Art. 442 h

Kwoty ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowanych – przedstawione oddzielnie, w podziale na istotne obszary geograficzne, obejmujące w miarę możliwości kwoty korekt wartości i rezerw związane z każdym obszarem geograficznym

Bank ma określony w Statucie obszar geograficzny, zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego, poza którym nie może funkcjonować. W związku z powyższym biorąc pod uwagę położenie geograficzne placówek żadne znaczące różnice w ryzyku nie zostały zidentyfikowane. Z tego powodu Bank nie dokonał wydzielenia segmentów według podziału geograficznego.

Art. 442 i

Uzgodnienie zmiany stanów odpisów aktualizujących na utratę wartości ekspozycji

Zmiany odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów, które miały miejsce w 2015 roku kształtowały się następująco:

Tabela: Zmiany odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów w 2015 roku (tys. zł)

Stan na początek okresu 01.01.2015	3.678
Spisanie w ciężar odpisów	-2.160
Utworzone odpisy	755
Rozwiązane odpisy	-304
Odpisy aktualizujące, kredyty i inne należności, Bilans zamknięcia	1.969

Źródło: Dane ze sprawozdania Finrep – grudzień 2015

Definicja należności podlegających utracie wartości oraz opis stosowanego podejścia do metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw znajdują się w części 8 „Korekty z tytułu ryzyka kredytowego (CRR art. 442 a-c)”.

Art. 442

Korekty o szczególne ryzyko kredytowe i kwoty odzyskane wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat

Według stanu na 31 grudnia 2015 roku w Banku nie wystąpiły korekty o szczególne ryzyko kredytowe i kwoty odzyskane wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

9. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ (CRR art. 443)

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat aktywów obciążonych i nieobciążonych Banku. Aktywa uznaje się za obciążone, jeżeli są one przedmiotem zastawu lub jakiejkolwiek umowy mającej na celu ochronę, zabezpieczenie, lub wsparcie jakości kredytowej danej transakcji, z której zakresu nie mogą zostać swobodnie wycofane.

Tabela: Aktywa obciążone i nieobciążone (tys. zł)

	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów nieobciążonych	Wartość godziwa aktywów nieobciążonych
Kredyty na żądanie	0	0	22.902	0
Instrumenty udziałowe	0	0	1.318	1.318
Dłużne papiery wartościowe	0	0	22.551	22.051
w tym wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	16.104	16.104
w tym wyemitowane przez instytucje finansowe	0	0	6.446	6.446
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	0	0	87.764	0
w tym kredyty hipoteczne	0	0	47.057	0
Inne aktywa	0	0	9.497	0
Aktywa instytucji sprawozdającej	0	0	144.032	0

Źródło: Dane ze sprawozdania Finrep – grudzień 2015

10. KORZYSTANIE Z ECAI (ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ) I AGENCJI KREDYTÓW EKSPORTOWYCH (CRR art. 444)

Bank w rachunku wymogów kapitałowych nie korzysta z ocen wiarygodności kredytowej przyznanych przez instytucję oceny wiarygodności kredytowej.

11. EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE (CRR art. 445)

Art. 445 a

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych obliczonego zgodnie z przepisami art. 92 ust. 3 lit. b) i c) Rozporządzenia CRR dla każdego rodzaju ryzyka na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi odpowiednio:

Tabela: Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego na dzień 31 grudnia 2015 roku

Wymóg kapitałowy z tytułu	Wartość wymogu
Ryzyka pozycji	0
Ryzyka dużych ekspozycji przekraczających określone limity w art. 395-401	0
Ryzyka walutowego	0*
Ryzyka rozliczenia	0
Ryzyka cen towarów	0
Inne	0
Razem	0

* w Art. 438 f niniejszego opracowania zostało zaprezentowane wyliczenie wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego.

Art. 445 b

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu szczególnego ryzyka stopy procentowej związanej z pozycjami sekurytyzacyjnymi

Bank nie posiada pozycji sekurytyzacyjnych.

12. RYZYKO OPERACYJNE (CRR art. 446)

Art. 446 a

Metody oceny wymogu w zakresie funduszy własnych dla ryzyka operacyjnego

Bank ocenia wymóg kapitałowy dla ryzyka operacyjnego poprzez ustaloną w Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej alokację funduszy własnych Banku na poszczególne ryzyka, w tym ryzyka operacyjnego. Alokacja odbywa się zgodnie z zasadami Dyrektywy 2013/36 UE oraz wewnętrznymi przepisami Banku, m. in. wewnętrznym procesem oceny adekwatności kapitałowej (ICAAP). W związku z tym, Bank ustala limity alokacji kapitału na ryzyka zidentyfikowane jako istotne na podstawie oceny procesu szacowania wymogów.

Alokacja funduszy na ryzyko operacyjne odbywa się zgodnie z zasadami wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka określonego w Rozporządzeniu 575/2013 UE, metodą wskaźnika bazowego po weryfikacji w procesie analizy nadzorczej przeprowadzanej zgodnie z przyjętym w Banku procesem oceny adekwatności kapitałowej. Zakłada się, że limit alokacji z tytułu ryzyka operacyjnego nie może przekroczyć 10% funduszy własnych obliczanych zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE.

Alokacja kapitału z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2015 r. przedstawiała się następująco (tys. zł):

	31.12.2015
Wymóg kapitałowy z ryzyka operacyjnego	891
Kapitały uznane	19 617
Limit alokacji max 10%	4,54
Wykorzystanie limitu alokacji	45,40

Art. 446 b

Sposób podejścia Banku do zarządzania ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne w Banku definiowane jest jako: możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych. W zakres ryzyka operacyjnego wchodzi ryzyko prawne, natomiast wyłącza się ryzyko reputacji i strategiczne.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest ograniczanie ryzyka występowania strat operacyjnych oraz dążenie do ich minimalizowania. Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 2) opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego,
- 3) prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
- 4) podejmowanie działań zabezpieczających i ograniczających przed skutkami ryzyka operacyjnego,
- 5) zarządzanie ryzykiem teleinformatycznym,
- 6) zarządzanie kadrami,
- 7) określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego Bank,
- 8) zdefiniowanie tolerancji/apetytu banku na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danej klasy zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym oraz określone działania, które bank będzie podejmował w przypadkach, gdy wartości te zostaną przekroczone,
- 9) przyjęcie założeń dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego

Organizując proces zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank bierze pod uwagę wymogi regulacyjne. Uchwały, a także rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego (w tym zwłaszcza Rekomendacja M i Rekomendacja D) stanowiące punkt wyjścia dla przygotowania ram systemu kontroli i zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym tworzą: akty normatywne opisujące ten system, struktura organizacyjna systemu, narzędzia informatyczne wspomagające realizację procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz informacje o incydentach i zdarzeniach zaistniałych w obszarze wymienionego ryzyka.

Na zarządzanie ryzykiem operacyjnym składa się zbiór działań mających na celu identyfikację i ewidencję zdarzeń ryzyka operacyjnego, ocenę ryzyka, monitorowanie ryzyka,

raportowanie ryzyka, utworzenie bazy danych o zdarzeniach i stratach, a także kontrolę poziomu ryzyka oraz jego pomiar.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku ma formę procesu składającego się z następujących elementów:

1. Identyfikacji ryzyka,
2. Oceny ryzyka (pomiaru/szacowania),
3. Monitorowania i raportowania ryzyka,
4. Stosowania mechanizmów kontrolujących i ograniczających ryzyko.

Realizacja zadań i obowiązków w zakresie **identyfikacji** polega na:

- 1) rozpoznaniu kontekstu ryzyka rozumianego jako istotne obszary działalności Banku wymagające zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także zestaw wymagań prawnych i nadzorczych związanych z tymi obszarami,
- 2) rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym.

Efektywna identyfikacja ryzyka obejmuje wszystkie istotne obszary działalności Banku, t.j.: jednostki i komórki organizacyjne, systemy, procesy i produkty.

Identyfikacja ta uwzględnia wpływ:

- 1) czynników wewnętrznych, takich jak:
 - a) struktura organizacyjna banku i jej zmiany;
 - b) specyfika działalności banku;
 - c) użytkowane systemy informatyczne;
 - d) jakość i rotacja kadr;
 - e) skargi i reklamacje od klientów banku;
- 2) czynników zewnętrznych (czynników otoczenia gospodarczego, w tym politycznych, prawnych, socjogeograficznych, rynkowych czy dotyczących zmian technologicznych).

Pomiar ryzyka, w tym ocena i jego szacowanie, które obejmuje definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz dokonanie kwantyfikacji ryzyka za pomocą tak ustalonych miar a także określenie siły wpływu lub zakres ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach oceny ryzyka przeprowadza się również testy warunków skrajnych.

Monitorowanie ryzyka polega na monitorowaniu wielkości narażenia na ryzyko, a także odchylen realizacji wskaźników ryzyka od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych wskaźników, planów, pomiarów z poprzedniego okresu).

Raportowanie ryzyka polega na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań.

Stosowanie mechanizmów kontrolujących i ograniczających ryzyko polega w szczególności na projektowaniu i stosowaniu metod: akceptacji, ograniczania, przeniesienia (transferu) ryzyka, a także unikaniu ryzyka o nadmiernym wymiarze.

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym organami nadzorującymi są Rada Nadzorcza oraz Zarząd Banku. Ponadto do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym należy:

- 1) **Rada Nadzorcza** zatwierdza docelowy profil ryzyka operacyjnego oraz apetyt i tolerancję na ryzyko, zawarte w Polityce zarządzania ryzykiem operacyjnym będącej załącznikiem do Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym Czechowice – Dziedzice - Bestwina. Sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność. Rada zapewnia, że członkowie Zarządu posiadają odpowiednią wiedzę i kwalifikacje, zapewniające realizację polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym. Rada dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo – nie rzadziej niż raz w roku - przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, jego skutków i metod zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- 2) **Zarząd Banku** odpowiada za opracowanie i wdrożenie Strategii zarządzania ryzykiem, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz, jeśli to konieczne – wprowadzanie niezbędnych korekt w celu usprawnienia tego systemu. Zarząd Banku dokonuje oceny poprawności funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym nie rzadziej niż raz w roku. Bezpośredni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem operacyjnym w Banku sprawuje Prezes Zarządu.
- 3) **Zespół zarządzania ryzykami i analiz w tym Stanowisko zarządzania ryzykiem braku zgodności i operacyjnym** ma za zadanie gromadzenie informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego otrzymywanych od pracowników Banku. Zespół tworzy bazy danych oraz wieloprzekrojowe analizy ryzyka operacyjnego – prezentowane Zarządowi.
- 4) **Audyt wewnętrzny** ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Zadania kontroli wewnętrznej i audytu mogą być wykonywane przez pracownika Stanowiska audytu wewnętrznego lub delegowane przez Bank do odpowiednich komórek Banku Zrzeszającego na podstawie odrębnie zawartych umów.
- 5) **Administrator Bezpieczeństwa Informacji ABI** prowadzi nadzór nad ryzykiem teleinformatycznym, w tym bezpieczeństwem systemu informatycznego. Dokonuje oceny ryzyka dla środowiska teleinformatycznego, jak również przeglądu i monitorowania naruszeń bezpieczeństwa informatycznego.
- 6) **Administrator Systemów Informatycznych ASI** nadzoruje pracę systemów informatycznych, bezpieczeństwo systemów informatycznych, monitorowanie zagrożeń, na jakie narażone są zasoby informatyczne Banku. 7
- 7) **Pozostali pracownicy Banku** mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, oraz uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń wywołujących ryzyko, a także mają obowiązek raportowania ww. zdarzeń.

Suma strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w roku 2015 w podziale na rodzaje zdarzeń i kategorie zdarzeń w ramach rodzaju wyniosła:

Rodzaj zdarzenia	Kategoria zdarzenia w ramach rodzaju	Straty brutto (w zł)
1. Oszustwa wewnętrzne	1. Działania nieuprawnione	0,00
	2. Kradzież i oszustwo	0,00
	3. Inne	0,00
2. Oszustwa zewnętrzne	1. Kradzież i oszustwo.	0,00
	2. Bezpieczeństwo systemów.	0,00

	3. Inne	0,00
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	1. Stosunki pracownicze	0,00
	2. Bezpieczeństwo środowiska pracy	0,00
	3. Podziały i dyskryminacja	0,00
	4. Inne	0,00
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	1. Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	0,00
	2. Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	0,00
	3. Wady produktów	
	4. Klasyfikacja klienta i ekspozycje	0,00
	5. Usługi doradcze	0,00
	6. Inne	0,00
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	1. Klęski żywiołowe i inne zdarzenia.	0,00
	2. Inne	0,00
6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	1. Systemy	6405,23
	2. Bankomaty	320,00
	3. Inne	0,00
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	1. Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	3285,41
	2. Monitorowanie i sprawozdawczość	0,00
	3. Napływ i dokumentacja klientów	0,00
	4. Zarządzanie rachunkami klientów	0,00
	5. Kontrahenci niebędący klientami banku	0,00
	6. Sprzedawcy i dostawcy	0,00
	7. Usunięcie dokumentów księgowych	0,00
	8. Inne	0,00

Do najistotniejszych zdarzeń ryzyka operacyjnego, pod względem strat finansowych, w 2015 roku w Banku należały zakłócenia działalności Banku i awarie systemów oraz wykonywanie transakcji. W przypadku zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego podejmowano adekwatne do zaistniałego ryzyka działania służące wyjaśnieniu przyczyn i minimalizacji strat w przyszłości.

Działania mitygujące podjęte w celu uniknięcia strat w przyszłości:

- serwis, konserwacja i systematyczne unowocześnianie elementów infrastruktury teleinformatycznej Banku oraz aktualizacja oprogramowania bankowego i eliminacja jego błędów;
- zakup nowego bankomatu wraz z regularnym serwisem urządzeń będących już w posiadaniu Banku;
- stosowanie efektywnie działającego oprogramowania antywirusowego;
- usprawnienie procesu przyjmowania i rozpatrywania skarg i reklamacji;
- weryfikacja i aktualizacja regulacji wewnętrznych;
- przeprowadzanie rozmów z pracownikami w celu wyeliminowania błędów księgowych;
- umieszczanie w witrynie internetowej informacji edukacyjnych i komunikatów ostrzegawczych dla Klientów dot. bezpieczeństwa płatności elektronicznych.

13. EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM (CRR art. 447)

Ekspozycje kapitałowe Banku można podzielić ze względu na Akeje/udziały zakupione ze względów strategicznych klasyfikowane do portfela dostępnego do sprzedaży

Art. 447 a

Akcje/udziały zakupione ze względów strategicznych

Akcje w Banku Zrzeszającym - akcje wykazywane są według ceny nabycia (tys. zł).

		Ilość akcji	Wartość akcji	Sposób wyceny
BPS S.A w Warszawie	Seria H	80*1,42	113	Cena nabycia
	Seria H	113*1,35	153	Cena nabycia
	Seria J	232*1,00	232	Cena nabycia
	Seria I	350*1,00	350	Cena nabycia
	Seria K	100*1,00	100	Cena nabycia
		148*2,5	370	Cena nabycia
Razem			1.318	

Art. 447 b

Wartość księgową, wartość godziwą oraz – w przypadku ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego – porównanie z ceną rynkową, jeśli zasadniczo się różni ona od wartości godziwej;

Bank posiada aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, na które składają się akcje BPS SA. Akcje te nie znajdują się w publicznym obrocie.

Art. 447 c

Rodzaje, charakter i kwoty ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego, ekspozycji w niepublicznych papierach kapitałowych w wystarczająco zdywersyfikowanych portfelach oraz innych ekspozycji.

Bank w swoim portfelu nie posiada ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego, ekspozycji w niepublicznych papierach kapitałowych.

Art. 447 d

Zrealizowane zyski lub straty ze sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym w danym okresie

W 2015 roku, w Banku nie było zrealizowanych zysków lub strat ze sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym w zakresie ekspozycji kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym.

Art. 447 e

Kwota ogółem niezrealizowanych zysków i strat, łączne niezrealizowane zyski i straty z przeszacowania oraz inne pozycje o podobnym charakterze zaliczane do funduszy podstawowych lub uzupełniających

Na dzień 31 grudnia 2015 roku niezrealizowane zyski oraz niezrealizowane straty z instrumentów kapitałowych zaliczonych do kapitału z aktualizacji wyceny nie wystąpiły.

14. EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM (CRR art. 448)

Art. 448 a

Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia (w tym założenia dotyczące przedterminowej spłaty kredytów i zachowania depozytów o nieustalonym terminie wymagalności) oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej

Celem strategicznym Banku, w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej jest minimalizacja ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na wynik finansowy Banku.

Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest definiowane jako ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego oraz jego kapitału na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych. Ryzyko to obejmuje cztery podstawowe rodzaje ryzyka:

1. ryzyko przeszacowania,
2. ryzyko bazowe,
3. ryzyko krzywej dochodowości,
4. ryzyko opcji klienta.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej na podstawie:

1. sporządzonego Raportu luki terminów przeszacowania stopy procentowej, umożliwiającego określenie wielkości i charakteru niedopasowania (luki) pozycji aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stopy procentowej w poszczególnych terminach przeszacowania,
2. sporządzonego raportu luki ryzyka bazowego, umożliwiającego określenie wielkości i charakteru niedopasowania (luki) pozycji aktywów i pasywów wrażliwych w poszczególnych terminach przeszacowania w podziale na poszczególne stawki bazowe, od których uzależnione jest oprocentowanie produktów,
3. analizy ryzyka opcji klienta obejmuje ocenę zrywalności depozytów oraz ocenę stopnia spłacania przed terminem kredytów,
4. analizy krzywej dochodowości,
5. symulacji wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na dochód odsetkowy Banku przy faktycznej strukturze aktywów i pasywów wrażliwych,
6. analizy testów warunków skrajnych przy faktycznej strukturze aktywów i pasywów wrażliwych Banku.

Podział funkcji w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej uwzględnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka (operacyjna działalność rynkowa) od funkcji niezależnej oceny i kontroli ryzyka.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza, która akceptuje poziom (profil) oraz apetyt na ryzyko stopy procentowej,
2. Zarząd Banku, który jest odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem stopy procentowej,
3. Zespół zarządzania ryzykami i analiz, który jest odpowiedzialny za monitorowanie, raportowanie limitów ryzyka stopy procentowej Banku.
4. Stanowisko audytu wewnętrznego, które pełni funkcję niezależnej oceny efektywności i skuteczności stosowanych przez Zespół zarządzania ryzykami i analiz rozwiązań w zakresie identyfikacji, pomiaru i zarządzania ryzykiem. Audyt ten może zostać powierzony Departamentowi Audytu Banku Zrzeszającego.

Podstawowa analiza ryzyka stopy procentowej jest przeprowadzana co najmniej raz w miesiącu, po zakończeniu miesiąca wraz z analizą ogólnego poziomu ryzyka, w odniesieniu do realizacji planu ekonomiczno-finansowego. Miesięcznej analizie poddawane są w szczególności takie elementy jak: analiza wyniku odsetkowego (w tym przychodów i kosztów odsetkowych), analiza marży odsetkowej. Natomiast kompleksowego pomiaru, oceny ryzyka stopy procentowej oraz profilu tego ryzyka dokonuje się w cyklach

kwartalnych, na podstawie raportów sporządzonych przez Zespół zarządzania ryzykami i analiz.

Art. 448 b

Wahania w zakresie zysku, wartości gospodarczej lub innego stosownego wskaźnika używanego przez kierownictwo Banku i do oceny skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych

Potencjalne ryzyko stopy procentowej wg stanu aktywów i pasywów oprocentowanych na dzień 31.12.2015 r.

Łączny wskaźnik niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami oprocentowanymi w okresie do 12 miesięcy wynosi 0,09 co oznacza, że występuje ogółem luka dodatnia (13.761), występują dodatnie niedopasowania w poszczególnych przedziałach przeszacowania. Oznacza to, że Bank jest narażony na ryzyko stopy procentowej w wypadku spadku rynkowych stóp procentowych.

W trzech pierwszych przedziałach, a więc łącznie do 1 miesiąca wskaźnik luki narastająco wynosi 17.009 gdzie w pierwszym przedziale do 1 dnia występuje luka ujemna na poziomie (669). W drugim przedziale od 2 do 7 dni występuje luka dodatnia na poziomie (26.718) – jest to przedział czasowy, który generuje największe ryzyko stopy przeszacowania. W przedziale tym znajdują się bony pieniężne, lokaty międzybankowe oraz kredyty oprocentowane stałą stopą procentową (stanowią odpowiednio: 5.940 tys. zł, 20.753 tys. zł oraz 25 tys. zł) w kolejnym przedziale luka dodatnia na poziomie (-10.378).

Zmiana dochodu w okresie 12 miesięcy od dnia analizy.

Uwzględniając ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych o 1 pp. zmiana wyniku odsetkowego wyniesie 170,04 tys. zł i spowoduje to obniżenie wyniku odsetkowego o 4,15% (wykorzystanie limitu na poziomie 41,45%).

Test warunków skrajnych dla ryzyka przeszacowania, przy którym poziom standardowego zakłócenia ryzyka stopy wynosi 2pp. spowoduje zmianę wyniku odsetkowego o 397,13 tys. zł stanowiąc 48,40% wyniku odsetkowego o obniżenie wyniku odsetkowego o 9,68% (wykorzystanie limitu na poziomie 48,40%).

Jest to założenie wystąpienia pesymistycznego scenariusza, którego spełnienie wydaje się być bardzo mało prawdopodobne. W obecnej sytuacji podstawowa stopa procentowa musiałaby zostać obniżona do 0%.

Uwzględniając test warunków skrajnych w ryzyku bazowym, przy którym poziom zakłócenia wynosi 0,35pp. spowoduje to zmianę wyniku odsetkowego o 187,04 tys. zł, stanowiąc 4,56% wyniku odsetkowego. Powyższe wyliczenie wskazuje, że występujące w banku ryzyko bazowe jest niskie i Bank nie jest zobligowany do tworzenia wymogu kapitałowego.

Ocena adekwatności kapitałowej (ICAAP) dokonana pod kątem ewentualnego tworzenia wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka stopy procentowej wskazuje, iż nadal nie zachodzą przesłanki do tworzenia wymogu kapitałowego.

Analiza ryzyka krzywej dochodowości

W związku z tym, iż na dzień 31.12.2015r. pozycje oprocentowane stałą stopą, z terminem powyżej 12 miesięcy, oprocentowane są tylko stopą Banku Zespół zarządzania ryzykami i analiz tylko dla tego indeksu przeprowadza pomiar ryzyka krzywej dochodowości.

	wartość w tys. zł.	udział w danym indeksie w %
wartość aktywów oprocentowanych stałą stopą z terminem powyżej 12 miesięcy oprocentowanych stopą banku	1719	5,08
wartość aktywów oprocentowanych stopą banku	33 842	100

W związku z faktem iż udział aktywów oprocentowanych stałą stopą przekracza 5% zespół zarządzania ryzykami bada ryzyko krzywej dochodowości. Oprocentowanie wazone aktywów oprocentowanych stałą stopą z terminem powyżej jednego roku wynosi 8,36% natomiast oprocentowanie wazone aktywów oprocentowanych stopą zmienną bankową wynosi 7,49%. W związku z tym zespół zarządzania ryzykami i analiz uważa, iż ryzyko krzywej dochodowości nie wpływa na powiększenie ryzyka luki stopy procentowej.

Analiza ryzyka opcji klienta

Bank dokonał analizy opcji klienta, w której uwzględnił analizę zrywalności i wcześniejszych spłat kredytów. Na dzień analizy poziom opcji klienta kształtował się następująco:

- 1) Wskaźnik zrywalności depozytów wynosił 0,63% średniego salda depozytów, co daje następujące wartości dla wskaźnika – 423 tys. zł depozytów zerwanych przed terminem oraz 67 224 tys. zł średnie saldo depozytów.
- 2) Wskaźnik kredytów spłaconych przed terminem wynosił 1,14% obligi kredytowego co daje następujące wartości dla wskaźnika – 726 tys. zł kredytów spłaconych przed terminem oraz 63 476 tys. zł wartość obligi kredytowego.

W związku z nie przekroczeniem założonych parametrów wyznaczonych w Instrukcji zarządzania ryzykiem stopy procentowej, Zespół uznaje iż ryzyko opcji klienta w analizowanym kwartale jest nieistotne.

15. EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURYTYZACYJNE (CRR art. 449)

Bank nie posiadała ekspozycji sekurytyzacyjnych.

16. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ (CRR art. 450)

Art. 450 a

Proces ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń

W procesie wdrażania uchwały nr 258/2011 KNF Bank nie korzystał z usług konsultanta zewnętrznego. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji / komitetu ds. wynagrodzeń. W proces ustalania i aktualizacji polityki zmiennych składników wynagrodzeń zaangażowani byli:

Rada Nadzorcza, która:

1. zatwierdziła Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku,
2. dokonuje oceny efektów pracy osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku na podstawie wskazanych wskaźników w Polityce,
3. zapoznaje się z corocznym raportem z przeglądu wdrożenia Polityki zmiennych składników wynagrodzeń, dokonywanego przez Audyt Wewnętrzny.

Zarząd, który:

1. uchwalił Politykę zmiennych składników wynagrodzeń w Banku i dba o jej aktualizację,
2. odpowiada za wdrożenie zasad Polityki zmiennych składników wynagrodzeń,

Wdrożenie Polityki zmiennych składników wynagrodzeń podlegało przeglądowi dokonanemu przez komórkę audytu wewnętrznego. Raport z przeglądu został przedstawiony Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku.

Art. 450 b

Powiązanie między wynagrodzeniem a wynikami

W przypadku wynagrodzeń zmiennych zależnych od wyników, podstawą do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia jest ocena efektów pracy danej osoby zajmującej stanowisko kierownicze. Rada Nadzorcza dokonuje oceny efektów prac osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku. Ocena efektów pracy obejmuje podstawowe wskaźniki sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku osiągnięte w trzech ostatnich latach. Ocenie podlega stopień wykonania wskaźników w odniesieniu do założeń planu finansowego.

Art. 450 c

Najważniejsze informacje dotyczące kształtowania wynagrodzeń

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń określa zasady ustalania i wypłaty wynagrodzenia zmiennego, czynniki kształtujące wynagrodzenie zmienne, zasady dokonywania oceny pracy oraz metodologię wyłaniania osób zajmujących stanowiska kierownicze.

1. Do stanowisk kierowniczych wymienionych w uchwale KNF nie zalicza się osób wymienionych w pkt 2-8 paragrafu 4, które nie mają istotnego wpływu na profil ryzyka Banku.
2. Analizy osób, które mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku dokonuje się przy przeglądzie Regulaminu organizacyjnego.
3. Analiza o której mowa dokonywana jest na podstawie kryteriów ilościowych i jakościowych określonych w Rozporządzeniu komisji (UE) nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. i stanowi załącznik nr 1 do Polityki
4. Uznaje się, że pracownik ma istotny wpływ na profil ryzyka, jeżeli spełnione jest którekolwiek z kryterium.

Art. 450 d

Stosunek stałych składników do zmiennych składników wynagrodzeń

Według rozwiązań systemowych funkcjonujących w Banku, łączna kwota wypłaconej premii uznaniowej osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego Banku do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej.

Art. 450 e

Kryteria oceny wyników, stanowiących podstawę uprawnień do wynagrodzenia zmiennego

Uprawnienie do wynagrodzenia zmiennego uzależnione jest od oceny efektów pracy.

Ocena efektów pracy obejmuje następujące wskaźniki Banku osiągnęte w ostatnich trzech latach:

- 1) zysk netto,
- 2) zwrot z kapitału własnego (ROE),
- 3) stopę zwrotu z aktywów (ROA),
- 4) jakość portfela kredytowego,
- 5) współczynnik wypłacalności.

Ocenie podlega: stopień wykonania wymienionych (w ust. 2 w Polityce) wskaźników w odniesieniu do planu finansowego w poszczególnych latach podlegających ocenie oraz ustalone kryteria jakościowe.

W przypadku rozbieżności (wskaźniki ustalone na maksymalnym poziomie – in minus, wskaźniki ustalone na minimalnym poziomie – in plus) pomiędzy założeniami przyjętymi do rocznych planów ekonomicznych w poszczególnych latach, a faktycznym wykonaniem wskaźników, premia uznaniowa zostaje pomniejszona o 20% za każdy niewykonany wskaźnik.

Art. 450 f

Główne parametry oraz uzasadnienie wszelkiego rodzaju systemu elementów zmiennych i wszelkich innych świadczeń niepieniężnych

Zmiennymi składnikami wynagrodzenia w Banku są premie. Do wynagrodzeń zmiennych nie zalicza się nagród jubileuszowych, odpraw rentowych, odpraw emerytalnych, a także innych świadczeń wypłacanych na podstawie przepisów ustawowych. Stosując zasadę proporcjonalności Bank wypłaca całość premii uznaniowej po przyznaniu, z uwzględnieniem oceny efektów pracy.

Art. 450 g - h

Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia z podziałem na obszary działalności przedsiębiorstwa;

Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń z podziałem na kadrę kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka instytucji;

Tabela: Zbiórce informacje ilościowe dotyczące wysokości wynagrodzenia Zarządu Banku (tys. zł).

	Wynagrodzenie stałe	Wynagrodzenie zmienne
Zarząd Banku (3 osoby)	404	0,00

W 2015r. Bank wypłacił osobom zajmującym stanowiska kierownicze wynagrodzenie stałe, regulaminowe.

W analizowanym okresie nie było:

1. nowo zatrudnionych osób zajmujących stanowiska kierownicze,
 2. zakończenia stosunku zatrudnienia osób zajmujących stanowiska kierownicze.
- W związku z czym, Bank nie poniósł płatności w stosunku do osób zajmujących stanowiska kierownicze w postaci premii oraz odprawy.

Art. 450 i

Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym liczbę osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym

W roku 2015 łączne wynagrodzenie żadnej z osób zatrudnionych w Banku nie przekroczyło równowartości 1 000 000 euro.

17. DŹWIGNIA FINANSOWA (CRR art. 451)

Art. 451.1 a

Wskaźnik dźwigni oraz sposób, w jaki instytucja zastosowała art. 499 ust. 2 i 3

Bank zgodnie z art. 429 ust. 2 CRR podjęła decyzję o ujawnianiu wskaźnika dźwigni przy zastosowaniu w pełni wprowadzonej definicji kapitału Tier I oraz definicji przejściowej.

Wartość wskaźnika dźwigni w 2015 roku, obliczonego zgodnie z art. 429 CRR zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela: Wartość wskaźnika dźwigni w 2015 roku (tys. zł)

	31.03.2015	30.06.2015	30.09.2015	31.12.2015
Wskaźnik dźwigni - wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier I	13,21	13,79	13,84	13,37
Wskaźnik dźwigni - wykorzystując definicję przejściową Kapitału Tier I	13,34	13,91	13,96	13,49

Źródło: Sprawozdanie Leverage Ratio (LR) na dzień 31 grudnia 2015 roku.

Wskaźnik dźwigni dla Banku obliczany jest w cyklu kwartalnym.

Art. 451.1 b

Podział miary ekspozycji całkowitej, jak również uzgodnienie miary ekspozycji całkowitej ze stosownymi informacjami ujawnianymi w publikowanych sprawozdaniach finansowych.

Tabela. Podział miary ekspozycji całkowitej i wartość wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2015 roku w tys. PLN

	Wartość ekspozycji wskaźnika dźwigni	Aktywa wazone ryzykiem
Rządy centralne i banki centralne	22 853	0
Samorządy regionalne i władze lokalne traktowane jak państwa		
Wielostronne banki rozwoju i organizacje międzynarodowe traktowane jak państwa		
Podmioty sektora publicznego traktowane jak państwa		
	22 853	0
Samorządy regionalne i władze lokalne, których NIE traktuje się jak państwa	1 172	234
Wielostronne banki rozwoju, których NIE traktuje się jak państwa		
Podmioty sektora publicznego, których NIE traktuje się jak państwa	1 272	1 272
	2 444	1 506 252
	48 715	9 759
Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach mieszkalnych	13 004	13 004
Ekspozycje detaliczne wobec MŚP	44 927	44 927
Finansowe	5 089	3 817
MŚP	7 053	7 053
inne niż MŚP	0	0
Niefinansowe	7 053	7 053
	7 053	7 053

Zródło: Sprawozdanie Leverage Ratio (LR) na dzień 31 grudnia 2015 roku.

Wskaźnik dźwigni finansowej raportowany jest w cyklach kwartalnych.

Art. 451.1 c

W stosownych przypadkach kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11.

Bank nie stosuje możliwości przewidzianej w art. 429 ust. 11 CRR.

Art. 451.1 d

Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej.

Prowadzona w roku 2015 przez Bank polityka zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej miała na celu należyte zabezpieczenie Banku.

Polityki i procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej koncentrowały się na:

1. określeniu podstawowych celów zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej w perspektywie krótkoterminowej,
2. zapewnieniu zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie,
3. monitorowaniu wartości wskaźnika w cyklach co najmniej kwartalnych.

Art. 451.1 e

Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni.

Poziom wskaźnika dźwigni ukształtował się na poziomie 13,37 (Wskaźnik dźwigni - wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier I) na dzień 31 grudnia 2015 roku. Bank monitoruje czynniki mające wpływ na wysokość wskaźnika dźwigni. Główne czynniki, które wystąpiły w 2015 roku to:

1. czynniki związane ze wzrostem i rozwojem działalności bankowej,
2. czynniki związane z realizacją przyjętych przez Bank planów.

18. STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 452)

W roku 2015 Bank nie stosował metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego.

19. STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 453)

Dla potrzeb technik ograniczania ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę uproszczoną ujmowania zabezpieczeń, co oznacza, że każde zabezpieczenie jest przypisane do konkretnej ekspozycji kredytowej, czyli Bank nie stosuje kompleksowego ujmowania zabezpieczeń (portfelowego), w tym transakcji pochodnych.

Ekspozycjom, których spłata uzależniona jest od podmiotu innego niż dłużnik, przypisuje się wyższą z wag ryzyka przypisanych dłużnikowi lub temu podmiotowi.

Bank przy ustalaniu wag ryzyka ekspozycji kredytowych nie stosuje ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej ani też ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez agencje kredytów eksportowych.

Ponadto, Bank w stosunku do swoich wierzytelności stosuje różne formy zabezpieczenia wymienione w Katalogu Zabezpieczeń Instrukcji ustanawiania prawnych form zabezpieczeń. W procesie kredytowania preferowane są zabezpieczenia możliwe do wykorzystania w technikach redukcji ryzyka kredytowego (CRM) wpływającego na zmniejszenie wymogu kapitałowego Banku oraz zabezpieczenia umożliwiające pomniejszenie podstawy naliczenia rezerwy celowej.

Zabezpieczenia możliwe do wykorzystania w technikach redukcji ryzyka kredytowego przy wyliczaniu wymogu kapitałowego banku.

W metodzie wyliczania wymogu kapitałowego, przyjętej przez Bank (metoda standardowa podejście uproszczone) ograniczanie ryzyka kredytowego i zmniejszenie wymogu

kapitałowego umożliwiają zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 niżej wymienione zabezpieczenia:

1. Zabezpieczenia rzeczywiste finansowe - zdeponowane w Banku udzielającym kredytu środki pieniężne. Preferowane formy zabezpieczenia: zastaw rejestrowy, zastaw zwykły stosowany łącznie z pełnomocnictwem do pobrania środków z rachunku i blokadą środków na rachunku, kaucja.
2. Inne zabezpieczenia rzeczywiste - zdeponowane w banku będącym stroną trzecią środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne, na rachunku nie mającym charakteru powierniczego rachunku zastrzeżonego i objęte cesją lub przeniesieniem praw własności (nieodwołalnie) na rzecz Banku kredytującego. Zalecane formy zabezpieczenia: przelew wierzytelności z rachunku, zastaw rejestrowy łącznie z pełnomocnictwem do pobrania środków z rachunku i ich blokadą.
3. Zabezpieczenia nierzeczywiste (wynikające z zobowiązań „osób” trzecich) Gwarancje podmiotów uznawanych za dostawców zabezpieczenia wymienionych lit. a-c ale posiadających niższą wagę ryzyka niż kredytobiorca: a) rządy i banki centralne, b) jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne, c) banki,

Podstawowe wymogi uznawalności zabezpieczeń stosowanych w technikach redukcji ryzyka kredytowego.

Bank może uznać zabezpieczenia finansowe do stosowania w technikach redukcji ryzyka kredytowego, jeżeli spełniają następujące minimalne warunki uznania:

1. niska korelacja - nie istnieje istotna dodatnia korelacja pomiędzy wiarygodnością kredytową dłużnika i wartością zabezpieczenia,
2. pewność prawna:
 - a) Bank wypełnia wszelkie wymogi umowne i prawne oraz podejmuje wszelkie konieczne działania, aby zapewnić wykonalność umów w sprawie zabezpieczeń ryzyka kredytowego na mocy prawa mającego zastosowanie do tytułu prawnego banku do przedmiotu zabezpieczenia,
 - b) Bank powinien posiadać opinie prawne wskazujące na wykonalność umów w sprawie zabezpieczeń ryzyka kredytowego we wszystkich właściwych jurysdykcjach oraz monitoruje sytuację w tym zakresie;
3. wymagania operacyjne:
 - a) umowy zabezpieczeń ryzyka kredytowego powinny być odpowiednio udokumentowane, zawierają przejrzystą i skuteczną procedurę szybkiego upłynniania zabezpieczenia,
 - b) Bank powinien stosować procedury kontroli ryzyka wynikającego ze stosowania zabezpieczenia, w tym ryzyka nieudanej lub ograniczonej ochrony kredytowej, ryzyka koncentracji wynikającej ze stosowania zabezpieczenia oraz oddziaływania na ogólny profil ryzyka banku. Zapisy ujęte są szczegółowo w Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym.
 - c) Bank powinien posiadać dokumentację dotyczącą zasad postępowania i praktyki działania w odniesieniu do poszczególnych rodzajów i wartości akceptowanego zabezpieczenia, zgodnie z Instrukcją monitorowania ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń.
 - d) Bank oblicza wartość rynkową zabezpieczenia i odpowiednio ją aktualizuje co najmniej raz na rok lub za każdym razem, gdy uznał, że nastąpiło znaczne zmniejszenie wartości rynkowej zabezpieczenia,

- e) jeżeli zabezpieczenie zdeponowane jest u strony trzeciej, Bank podejmuje odpowiednie działania w celu zapewnienia, że strona ta dokonuje rozdziału między zabezpieczeniem a aktywami własnymi.

Zabezpieczenia umożliwiające zmniejszenie wymogu kapitałowego w wyniku przyporządkowania ekspozycji do odpowiedniego segmentu z niższą wagą ryzyka

1. Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej, która jest lub będzie zamieszкана lub przeznaczona pod wynajem przez właściciela, pozwala na zastosowanie niższej wagi ryzyka dla ekspozycji lub jej części zabezpieczonej hipoteką mieszkálną, jeśli spełnia następujące warunki:
 - a) wartość nieruchomości, na której ustanowiono zabezpieczenie, nie zależy głównie od wiarygodności kredytowej dłużnika, przy czym nie dotyczy to sytuacji, w której czynniki makroekonomiczne wpływają zarówno na wartość nieruchomości, jak i na zdolność kredytową dłużnika;
 - b) ryzyko kredytowe dłużnika nie zależy głównie od przychodów generowanych przez nieruchomość mieszkálną (wpływy z wynajmu danej nieruchomości będącej zabezpieczeniem kredytu nie mogą stanowić źródła finansowania tego kredytu)
 - c) hipoteka na nieruchomości mieszkalnej podlega egzekucji w jurysdykcji właściwej dla zawarcia umowy kredytowej oraz są prawidłowo i terminowo zarejestrowane,
 - d) w umowach uwzględnia się zabezpieczenie prawidłowo ustanowione, (które spełnia wszystkie wymogi prawne),
 - e) umowa w sprawie zabezpieczenia oraz przepisy prawne, na podstawie których została zawarta, pozwalają bankowi na zrealizowanie zabezpieczenia w odpowiednim terminie;
 - f) wartość nieruchomości wyznaczana jest w drodze wyceny rynkowej, jako jedynej poprawnej metody wyceny dla przyjmowanych i utrzymywanych zabezpieczeń w banku, sporządzonej przez niezależnego rzeczoznawcę majątkowego (jedyna możliwa do przyjęcia przez Bank metoda wyceny nieruchomości mieszkalnej to metoda rynkowa w podejściu porównawczym)
 - g) wartość nieruchomości mieszkalnej jest monitorowana regularnie, nie rzadziej niż co 12 miesięcy
 - h) w przypadku istotnych zmian warunków rynkowych, należy przeprowadzać monitorowanie wartości nieruchomości z częstotliwością większą niż określona w lit. g,
 - i) do monitorowania wartości nieruchomości i określania nieruchomości wymagających ponownej wyceny mogą być wykorzystywane metody statystyczne,
 - j) aktualizacja wyceny nieruchomości jest dokonywana przez niezależnego rzeczoznawcę, jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że wartość nieruchomości mogła istotnie się obniżyć w stosunku do ogółu cen rynkowych na rynku nieruchomości,
 - k) wycena nieruchomości podlega aktualizacji przeprowadzanej przez niezależnego rzeczoznawcę przynajmniej raz na trzy lata,
 - l) dokumentacja - rodzaje nieruchomości mieszkalnych akceptowanych przez Bank jako zabezpieczenie oraz polityka w zakresie udzielania kredytów zabezpieczonych nieruchomościami są przejrzyste udokumentowane;
 - m) ubezpieczenie - bank posiada i stosuje procedury ustalania, czy nieruchomości, stanowiące przedmiot zabezpieczenia, są odpowiednio ubezpieczone od szkód.

Nieruchomość mieszkálna może efektywnie zabezpieczać ekspozycję lub jej część do wysokości nie wyższej niż 50% wartości ustalonej na podstawie wyceny rzeczoznawcy majątkowego, (jeżeli wycena nie uwzględnia wcześniej powstałych obciążeń, to wartość tę

uprzednio pomniejsza się o łączną ich kwotę).

W roku 2015 Bank nie stosował technik ograniczania ryzyka w zakresie wymogów kapitałowych. Natomiast stosował pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem MF zostały opisane w art. 442 c niniejszego opracowania.

Art. 453 a

Zasady i procedury dotyczące saldowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych, wraz ze wskazaniem, w jakim stopniu Bank je stosuje

Bank w 2015 roku nie stosował saldowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych jako technik ograniczania ryzyka kredytowego.

Art. 453 b

Zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń kredytowych i zarządzania zabezpieczeniami

Prowadzona w roku 2015 przez Bank polityka zabezpieczeń miała na celu zapewnienie zwrotu należności z tytułu udzielonego kredytu, pożyczki itp. wraz z odsetkami, prowizjami i innymi kosztami Banku, lub wykonania przez dłużnika innego zobowiązania pieniężnego wobec Banku, w razie gdyby dłużnik nie wywiązał się w terminie z warunków umowy.

Bank ustala formę zabezpieczenia w porozumieniu z wnioskodawcą, biorąc pod uwagę:

1. typowe oraz indywidualne ryzyko związane z zawarciem umowy z wnioskodawcą, w tym:
 - a) ryzyko branży,
 - b) sytuację finansową i gospodarczą wnioskodawcy,
 - c) status prawny wnioskodawcy,
 - d) przebieg dotychczasowej współpracy z Bankiem lub opinie banków, z którymi wnioskodawca dotychczas współpracował,
 - e) rodzaj i wysokość wierzytelności oraz okres kredytowania cechy danego zabezpieczenia wynikające z regulujących je przepisów ogólnych i wewnętrznych Banku (np. sposób ustanowienia zabezpieczenia, przesłanki i zakres odpowiedzialności wynikającej z zabezpieczenia, sposób realizacji uprawnień Banku), w tym:
 - a. realną możliwość zaspokojenia roszczeń Banku z ustanowionego zabezpieczenia w możliwie najkrótszym czasie z przyjętego zabezpieczenia,
 - b. płynność zabezpieczenia, tj. możliwość sprzedaży danego zabezpieczenia na rynku, bez znaczącej utraty wartości ze względu na właściwą danemu rodzajowi zabezpieczenia fluktuację cen, określaną na podstawie własnych doświadczeń, analizy rynku w postaci analizy ofert sprzedaży, giełd, doniesień o przetargach i innych źródeł dostępnych bankowi.
 - c. dokonaną przez Bank ocenę punktowej pod kątem 3 czynników: płynności zabezpieczenia, rezerw (możliwości pomniejszenia podstawy naliczania rezerwy), ściągłości. Przyporządkowane każdemu zabezpieczeniu punkty określają odpowiednią kategorię jakości zabezpieczenia.
 - d. istniejące już obciążenia na rzeczy mającej stanowić przedmiot zabezpieczenia, w przypadku zabezpieczeń rzeczowych oraz sytuację

- finansową i gospodarczą osoby trzeciej zobowiązującej się do zaspokojenia roszczeń Banku za wnioskodawcę oraz jej powiązania personalne i kapitałowe z innymi podmiotami, w przypadku zabezpieczeń osobistych,
- e. możliwość pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych na należności Banku, na zasadach określonych w przepisach w sprawie tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz w aktualnych przepisach wewnętrznych Banku w tym zakresie,
 - f. możliwość uwzględnienia w rachunku wymogów kapitałowych efektu redukcji ryzyka kredytowego w wyniku przyjętych zabezpieczeń, spełniających kryteria określone w obowiązujących w Banku regulacjach.
- 2. przewidywany koszt ustanowienia zabezpieczenia, który obejmuje:
 - a) należności podatkowe w tym podatek od czynności cywilnoprawnych, opłaty skarbowe,
 - b) opłaty notarialne,
 - c) opłaty sądowe,
 - d) opłaty o charakterze cywilnoprawnym.
 - 3. przewidywany nakład pracy Banku związany z monitorowaniem stanu zabezpieczeń oraz koszt dochodzenia roszczeń z przedmiotu zabezpieczenia, z zastrzeżeniem ponoszenia kosztów koniecznych,
 - 4. rodzaj i przedmiot zabezpieczenia, stopień dywersyfikacji zabezpieczeń,
 - 5. kolejność zaspokajania się z zabezpieczeń,
 - 6. forma własności zabezpieczenia, w zakresie finansowania rynku nieruchomości:
 - a) rynek nieruchomości,
 - b) zmienność cen na rynku nieruchomości,
 - c) zgodność z Polityką kredytową Banku.

Art. 453 c

Opis głównych rodzajów zabezpieczeń przyjętych przez Bank

Bank przyjmuje następujące formy zabezpieczenia:

- 1. weksel in blanco,
- 2. kaucja pieniężna,
- 3. blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym
- 4. pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym,
- 5. poręczenie cywilne,
- 6. poręczenie wekslowe,
- 7. gwarancja,
- 8. przelew wierzytelności na zabezpieczenie,
- 9. cesja praw z umów ubezpieczenia,
- 10. przeniesienie prawa własności (przewłaszczenie) na zabezpieczenie co do gatunku,
- 11. przeniesienie prawa własności (przewłaszczenie) na zabezpieczenie co do tożsamości,
- 12. zastaw rejestrowy,
- 13. zastaw zwykły,
- 14. zastaw na wierzytelności pieniężnej
- 15. hipoteka
- 16. przystąpienie do długu,
- 17. przejęcie długu,
- 18. ubezpieczenie kredytu.

Ponadto Bank przyjmuje wyłącznie zabezpieczenia, których termin rozliczenia względem zabezpieczanej ekspozycji jest taki sam lub dłuższy jak termin tej ekspozycji.

Art. 453 d

Główne rodzaje gwarantów i kontrahentów kredytowych instrumentów pochodnych oraz ich wiarygodność kredytowa

W roku 2015 Bank nie miał gwarantów i nie realizował transakcji w zakresie kredytowych instrumentów pochodnych.

Art. 453 e

Informacje na temat koncentracji ryzyka rynkowego lub kredytowego w ramach podjętych działań w zakresie ograniczenia ryzyka kredytowego,

Bank w 2015 r. nie udzielał walutowych ekspozycji kredytowych, które generowałyby ryzyko rynkowe.

Art. 453 f

Wartość ekspozycji zabezpieczonej przez uznane zabezpieczenia finansowe, inne uznane zabezpieczenia, gwarancje lub kredytowe instrumenty pochodne, po uwzględnieniu korekt z tytułu zmienności.

Bank nie stosuje saldowania ekspozycji bilansowych lub pozabilansowych w ramach rachunku adekwatności kapitałowej. Ponadto w roku 2015 Bank nie korzystał z technik ograniczania ryzyka kredytowego.

Art. 453 g

Całkowita wartość ekspozycji podaną oddzielnie dla każdej kategorii ekspozycji (w stosownych przypadkach po skompensowaniu pozycji bilansowych lub pozabilansowych), która jest objęta gwarancjami lub kredytowymi instrumentami pochodnymi

Na koniec roku 2015 w Banku nie wystąpiły ekspozycje objęte kredytowymi instrumentami pochodnymi.

20. STOSOWANIE METOD ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO (CRR art. 454)

W roku 2015 Bank nie stosował zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

21. STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO (CRR art. 455)

W 2015 roku Bank nie stosował wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

Oświadczenie Zarządu Banku (CRR art. 435.1e)

Zarząd Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina oświadcza, że opisane w Informacjach ustalenie dotyczące zarządzania ryzykiem dają pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku.

Zarząd Banku

Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
Agata Dąbrowska	Prezes Zarządu	PREZES ZARZĄDU <i>Agata Dąbrowska</i>
Władysława Mikosz	Członek Zarządu ds. finansowo-księgowych	CZŁONEK ZARZĄDU Główny Księgowy <i>Władysława Mikosz</i>
Danuta Maron	Członek Zarządu ds. handlowych	CZŁONEK ZARZĄDU <i>Danuta Maron</i>